

T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE
SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

E-BÜLTEN

MART-NİSAN 2020 / 2

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Biz istiyoruz ki engelli ve yaşlılarımız ailesiyle mutlu bir şekilde yaşasın. Bir gülümseme, bizim için vazgeçilmez ve paha biçilmez! herkes için engelsiz bir Türkiye ve daha güzel bir dünya için çalışıyoruz. Hep birlikte el ele vererek engelleri aşıyoruz. Tüm bunları yaparken unutmadığımız bir şey var! “Biz büyük bir aileyiz”

Uzm. Dr. Orhan KOÇ
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü

MANŞET

5 Yaşlanma Vizyon Çalışmaları
Son Aşamaya Geldi

6 Yaşlı Destek Programının Erzurum
ve Diyarbakır İllerinde uygulanması

7 2. Engelsiz Mikrofon Radyo
Ödülleri Sahiplerini Buldu

2020 yılının ilk günlerinden itibaren yeni tip koronavirüsün yol açtığı Covid-19 salgını, dünyanın bir numaralı gündemi oldu. Başlangıçta “gizemli hastalık” olarak anılan bu virüsün, hayvandan insana bulaştığı açıklanmasına karşın, maalesef virüsün insandan insana da hızlı bir şekilde bulaştığı belirlendi. Sınır tanımayan, renk, dil, din, cinsiyet ayırmayan ve salgına dönüşerek değişen bu yeni tip virüsün, özellikle 65 yaş üstü bireylerin sağlık sorunlarını tetiklediği, çoklu organ yetmezliğinden ölümlerine neden olduğu anlaşıldı.

Covid-19 Salgını ülkemize sıçramadan önce başlattığımız çalışmalarda ivedilikle Genel Müdürlüğümüze bağlı kuruluşlarda alınması gereken tedbir amaçlı daire ve sağlık önlemlerini uzmanlarımızla tektek belirledik ve kuruluş müdürlerimizle paylaştık. Ayrıca önlem ve önerileri Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi I ve II olarak yayınladık.

Koronavirüs konusunda işitme engellilerin dikkatini çekmek ve onları bu salgına karşı bilgilendirmek için, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı; işitme engelli vatandaşlar için işaret dilinde “Koronavirüs Riskine Karşı Uymamız Gereken 14 Kural” başlığı ile bir video hazırladı. Videoda, koronavirüsün nasıl bulaştığı hakkında bilgi verilirken, alınması gereken tedbirler sıralandı. Sağlık Bakanlığının virüsle ilgili kamuoyuna iletildiği 14 tedbir, bu video ile işitme engelli vatandaşlarımız için erişilebilir hale getirildi.

Covid-19 sebebiyle en fazla risk altında olan yaşlı ve engelli bireylerin daha hızlı takibini yapabilmek ve salgın sürecinde engelli ve yaşlı bireylerimizi daha etkili destekleyebilmek adına Genel Müdürlüğümüz bünyesinde ‘İzleme ve Takip Birimi’ oluşturuldu. Periyodik toplantılarla günlük, haftalık, aylık durum değerlendirmeleri yapılıyor. Türkiye ile eş zamanlı salgının ilerlediği ülkelerin veri örnekleri inceleniyor. Buna ek olarak kuruluşlardan toplanan personel, stok verileri, kuruluştaki hizmet alan kişilerin kronik hastalık veri analizleri ve izleyen dönemlerde takip edilmesi gerekli olan veriler belirleniyor ve bu bilgiler ışığında Covid-19 ile mücadele ediliyor.

Yeni tip koronavirüs Covid-19 sadece bakımevlerinin teknik ve hijyen standartlarını test etmedi. İnsanlığımız ve vicdanımız da sınavdan geçti. ABD’de sağlık sigortası olmayanlar hastane kapılarından içeri sokulmadılar. Gelişmiş bazı Avrupa Birliği ülkelerinde mevcut bakım ve huzurevlerinde engelli ve yaşlılar ne yazık ki ölüme terk edildi. Türkiye’de ise gönül coğrafyamızın ulu çınarları aile büyüklerimizin, en iyi şartlarda en stabil yöntemler kullanılarak hayatta kalmaları için sefer olundu. Çünkü Kanuni Sultan Süleyman’ın Muhibbi mahlasıyla yazdığı “Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi /Olmaya devlet cihânda bir nefes sıhhat gibi” şiirinin manasına erenlerin gönül ikliminde merhamet ve şefkat duyguları her daim yeşeriyor.

Covid-19 salgını nedeniyle ülke genelinde başlatılan sağlık seferberliğinde Koronavirüs salgınına önlemeye yönelik olarak kuruluşlarımızda hizmet alan engelli ve yaşlı vatandaşlarımız ile görev yapan personelimizi hazırlamak ve korumak için alınan tüm önlemler ve çabalar takdire değerdir. Bu vesileyle ifade etmeliyim ki; Covid-19 hastalığının dünyanın tamamını etkisi altına aldığı bugünlerde, engelli ve yaşlılarımızı hastalıktan korumak için aldığımız tedbirleri, hastalığın ölümcül risklerine rağmen, bilim kurulunun ilkeleri doğrultusunda sahada uygulayan, göreve adanmış çalışanlarımızla gurur duyuyoruz.

Çalışanlarımızın mesai kavramı gözetmeksizin, özverili şekilde gece gündüz görevlerinin başından ayrılmadan, karantina altındaki kuruluşlarımızda olağanüstü şartlarda yürüttükleri hizmetler asla unutulmayacaktır.

Koronavirüs sebebiyle yaşadığımız bu süreci, milletçe, engelli ve yaşlılarımızla sağlık, huzur ve güvenle atlatabilmemiz için, her türlü takdirin üstünde özveri ve sabırla görev yapan, bakım kuruluşlarımızda; izin kullanmadan dönüşümlü çalışan yüce gönüllü tüm personelimize teşekkür ediyorum.

Biz istiyoruz ki engelli ve yaşlılarımız ailesiyle mutlu bir şekilde yaşasın. Bir gülümseme, bizim için vazgeçilmez ve paha biçilmez! herkes için engelsiz bir Türkiye ve daha güzel bir dünya için çalışıyoruz. Hep birlikte el ele vererek engelleri aşıyoruz. Tüm bunları yaparken unutmadığımız bir şey var! "Biz büyük bir aileyiz"

Uzm. Dr. Orhan KOÇ
Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü

İÇİNDEKİLER

Palyatif Bakıma Güncel Yaklaşımlar Sempozyumunda Palyatif Bakımı Sahada Uygulayanların Deneyimleri Paylaşıldı.....	11
Gündüz Bakım Evleri Ülke Geneline Yaygınlaşmaya Devam Ediyor	13
Bakanlığımızdan “İşaret Dilinde Koronavirüs Uyarıları”.....	15
Evde Bakım Yardımından ve Engelli Aylıklarından Yaralananlar.....	16
EYHGM Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi Yayınlandı.....	17
EYHGM İzleme Ve Takip Birimi Toplantısı.....	18
Bilgilendirme Rehberi II. Yayınlandı.....	19
Koronavirüs Özel Bölüm.....	21
Pandemi Nedir?.....	22
Covid-19 Nedir?.....	24
Covid-19 Nasıl Bulaşır?.....	25
Dünyada Covid-19.....	26

YAŞLANMA VİZYON ÇALIŞMALARINI SON AŞAMAYA GELDİ

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan **Yaşlanma Vizyon Belgesi** taslağının değerlendirme toplantısı ilgili kamu kurum ve kuruluşların katılımı ile 26 Şubat 2020 tarihinde Bakanlığımızın toplantı salonunda yapıldı. Yaşlanma Vizyon Belgesi Toplantısı, sorumlu kamu kurumları ve Bakanlığımızın ilgili birimlerden, 30 temsilcinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ açılış konuşmasında; "1. Yaşlılık Şurası'nda 2019'un "**Yaşlılar Yılı**" ilan edilmesiyle, yaşlılık ve yaşlılara yönelik çalışmalara hız verildiğini, aktif yaşlanmanın desteklenmesi ve yaşlı haklarının güçlendirilmesi hedefiyle "2030 Yaşlı Vizyon Belgesi" nin hazırlandığını ve bu belgenin rehber ve yol haritası niteliğinde olduğunu" ifade etti.

Yaşlanma Vizyon Belgesinde yer alan hedef ve eylemlerle ilgili olarak AÇSH Uzman Yardımcısı İpek KELBAŞ tarafından "Yaşlanma Vizyon Belgesi" sunumu gerçekleştirildi ve Genel Müdür Yardımcısı Avni ÖZKAYA ve Yaşlı Hizmetleri Daire Başkanı Ömer Faruk BİLGİN başkanlığında ilgili tarafların katılımlarıyla yol haritası belirlendi. Sunumun ardından toplantıda; Yaşlanma Vizyon Belgesine ilişkin olarak hazırlanan taslakta yer alan hedefler, eylemler, faaliyetler, paydaşlar ve hizmetlere bütüncül ve yönlendirici bir çerçeve sağlamak amacıyla temsilciler görüşlerini bildirdi, durum değerlendirildi ve öneriler dikkate alındı. Yaşlı bireylerin topluma aktif katılımını, itibarlı yaşamalarını ve iyi olma hallerini sağlama vizyonunu hayata geçirmek amacıyla belirlenen politika alanlarında 21 hedef ile bu hedeflere ulaşmak üzere gerçekleştirilecek faaliyetlere dayanak oluşturacak 60 eylem alanı paydaşların görüşleri doğrultusunda Vizyon Belgesinde gerekli revizyon yapılarak son şekli verildi. Vizyon Belgesinin yayınlanmasının ardından ilgili kurumların katkıları ile hazırlanacak eylem planı ile hayat geçirilmesi planlanıyor.

YAŞLI DESTEK PROGRAMININ ERZURUM VE DİYARBAKIR İLLERİNDE UYGULANMAYA BAŞLANMASIYLA YADES'İN HAYATA GEÇİRİLDİĞİ İL SAYISI 13'E ÇIKTI

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt SELÇUK; daha önce 11 ilde yürütülen Yaşlı Destek Programı YADES'in hayata geçirildiği il sayısı 13'e çıktığını belirtti.

Antalya, Gaziantep, Kahramanmaraş, Kayseri, Kocaeli, Malatya, Ordu, Sakarya, Samsun, Şanlıurfa, Trabzon olmak üzere daha önce 11 ilde yürütülen YADES programının Diyarbakır ve Erzurum illerinin de dahil edilmesiyle toplam 13 ilde uygulanmaya başladığını belirten Bakan SELÇUK; "Bakanlığımızın başlattığı Yaşlı Destek Programı ile yaşlılarımızın korunması ve desteklenmesini sağlıyoruz. Sosyal bakıma ihtiyacı olan yaşlılarımızın yaşadıkları mekânlarda bakımlarını yaparak, hayatlarını kolaylaştırıyoruz. YADES kapsamında bugüne kadar toplamda 62 bin 400 yaşlımıza sosyal hizmet desteği verdik." dedi.

"YADES'i Ülke Geneline Yaygınlaştırmaya Yönelik Çalışmalara Hız Vereceğiz"

Öncelikli olarak evde yalnız ya da eşi veya bir yakını ile yaşayan, evde bakım ve sosyal destek hizmetlerine ihtiyaç duyan yaşlılara destek verdiklerini belirten SELÇUK; "Psikososyal destek hizmetleri, evde teknik destek hizmetleri, sosyal- kültürel faaliyetler, eğitimler ve kurs hizmetleri gibi birçok alanda yaşlılarımızı desteklemeye, YADES'i ülke geneline yaygınlaştırma yönelik çalışmalarımıza devam edeceğiz." değerlendirmesinde bulundu.

Büyükşehir Belediyelerinin YADES Kapsamında Yürüttüğü Örnek Çalışmalar

YADES kapsamında Belediyeler yaşlılara örnek hizmetler de sunuyor. Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi YADES kapsamında yürüttüğü "Manevi Evlat" projesi ile bakıma ihtiyaç duyan yaşlıları evlerine kurulan elektronik sistemle izliyor. Yaşlının tek bir tuşla evinin temizlenmesi, her türlü kişisel bakım ihtiyaçlarının karşılanması sağlanıyor.

Bununla birlikte teknolojik destekli akıllı cihazlarla yaşlıların akıllı ilaç kullanımı, şeker ölçümleri, tansiyon ve kalp atışları kontrol edilerek online şekilde merkeze ileterek, yaşlının hizmet alması sağlanıyor. Yaşlının ev içinde düşmesi ya da kaza geçirmesi gibi durumlardadasinyalverencihazsayaesindeyaşlılarınevinedestek ekipleriyönlendiriliyor.

Gaziantep'te de YADES kapsamında Alzheimer Hasta ve Hasta Yakınları Buluşma Merkezi (Moral Evi) ile Alzheimer hastalarına gündüz hizmeti veriliyor. Bu hizmetle hastalığın ilerleme hızı yavaşlatılarak yaşlıların daha aktif bir yaşam sürmelerine destek olunuyor. Verilen hizmetle sadece Alzheimer hastalarına değil aynı zamanda yakınlarına da destek sağlanıyor.

2. ENGELSİZ MİKROFON RADYO ÖDÜLLERİ SAHİPLERİNİ BULDU

Bağcılar Belediyesi tarafından düzenlenen ve 1 milyon 286 bin kişinin oyuyla belirlenen “Engelsiz Mikrofon Radyo Ödülleri” sahiplerini buldu. İş, sanat, siyaset ve medya dünyasından önemli isimlerin katıldığı gecede coşkulu dakikalar yaşandı.

Bağcılar Belediyesi'nin Türkiye'nin önde gelen radyocularını ödüllendirildiği “Engelsiz Mikrofon Radyo Ödülleri”nin bu yıl ikincisi düzenlendi. 1 milyon 286 bin kişinin ‘www.engelsizmikrofon.org’ internet sitesi üzerinden kullandığı oyla başarılı bulunan radyocuların ödüllendirilmesi için Feyzullah Kıyıklık Engelliler Sarayında gerçekleştirilen programa iş, sanat, siyaset ve medya dünyasından tanınmış isimler iştirak etti. Radyocu Onur SAKAR ile haber sunucusu Hilal ERGENEKON'un sunduğu gecede hayatını kaybeden radyocular için vefa videosu yayınlandı.

Erişilebilirlik Herkes İçindir

Engelsiz Mikrofon Radyo Ödülleri töreninde konuşan Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ; Erişilebilirliğin sağlanmasının engellilerin günlük yaşamını sürdürebilmesinde ve toplumsal yaşama katılmasında önemli olduğunu belirtti. Bu amaçla dijital dönüşüm sempozyumları yaptıklarını, 15 Nisan 2020'de İstanbul'da görme engelliler için Dijital Dönüşüm Sempozyumu düzenleneceğini belirtti.

3 Aralık 2019 tarihinde Dünya Engelliler Günü dolayısıyla "Herkes İçin Erişilebilirlik" temasıyla düzenlenen programda erişilebilirlik konusundaki farkındalığın artırılması için sağlık, eğitim, konut, ulaşım, kültür ve sanat, kamu hizmet binaları ve sosyal hayata katılım olmak üzere toplam 7 dalda 10 ödül verildiğini söyleyen Uzm. Dr. Orhan KOÇ, erişilebilirlik ödüllerinin Genel Müdürlükçe her yıl 3 Aralık'ta verilmesinin planlandığına değindi.

Tüm kurum ve kuruluşlar tarafından yapılacak erişilebilirlik çalışmalarının planlı, programlı ve standartlara uygun bir şekilde yürütülmesi, uygulamalara hız verilmesi, bu alanda fiziksel, dijital ve zihinsel dönüşümün sağlanması ve erişilebilirlik kültürünün oluşturulması için Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından "2020 Erişilebilirlik Yılı" ilan edildiğini ifade etti.

Radyoculara İmreniyorum

Bağcılar Belediye Başkanı Lokman ÇAĞIRICI da "Bugün engelli kardeşlerimizle beraber çok güzel ve farklı bir programda birlikteyiz. Bu programı çalışmaların taçlandığı bir etkinlik olarak görüyoruz. İlk üçe giren radyocu dostlarımızı bizim engelli radyo dinleyicilerimizin oylarıyla beraber enlerini seçmiş olduk. 1 milyon 300 bine yakın oy kullanıldı. Bu da şunu gösteriyor ki program amacına ulaşmıştır. Güzel bir sonuç ve güzel bir katılım oldu. Ben ödül alan ve programa katılan herkese teşekkür ediyorum. Radyo aşkınız hiç bitmesin" diye konuştu.

Türk Halk Müziğine Önem Verin

Heyecan dolu coşkulu dakikaların yaşandığı etkinlikte Muazzez ERSOY, Bülent SERTTAŞ ve Metin ŞENTÜRK söyledikleri şarkılarla geceye renk kattı. Radyoculara sitemi olduğunu dile getiren Muazzez ERSOY, "Burada bulunmak büyük bir mutluluk. Allah, kardeşlerimizin sesiyle yüreğimizin ısındığı büyük bir zevkle dinlediğimiz radyolarımızın eksikliğini göstermesin.

Ama bizim öz müziğimiz olan Türk sanat müziği ve Türk halk müziğine sanki üvey evlat muamelesi yapılıyor. Biraz daha önem verirseniz sevinirim" dedi. Sanatçı Mustafa TOPALOĞLU, İbrahim SADRI, Ahmet Selçuk İLKAN ve oyuncu Turgay TANÜLKÜ de engellilerle birlikte bol bol fotoğraf çekildi. Gecenin ilerleyen dakikalarında engellilerden oluşan jürinin seçtiği radyo ve radyoculara ödülleri takdim edildi.

İşte ödül alan radyo, radyocu ve radyo programları:

1- ENGELSİZ MİKROFON ONUR ÖDÜLÜ
TRT İSTANBUL RADYOSU

2- ENGELSİZ MİKROFON SAYGI ÖDÜLÜ
İBRAHİM ERKAL – (Eşi Filiz Erkal aldı)

3- YILIN EN İYİ YABANCI MÜZİK RADYOSU
POWER FM

4- YILIN EN İYİ HABER RADYOSU
HABERTÜRK

5- ENGELSİZ MİKROFON JÜRİ ÖZEL ÖDÜLLERİ
ÖMÜR SABUNCUOĞLU
SALİH KEÇECİ
ASİYE ACAR
TURGAY TANÜLKÜ
CENK SARIKAYA – RADYO TRAFİK
HİLAL ÖZGANİ – RADYO D
UMUT ÖZTÜRK – RADYO
KARADENİZ FM – EMRULLAH GÜL
POLİS RADYOSU – MURAT KAZANASMAZ

6- ENGELSİZ MİKROFON MESLEK ÖZEL ÖDÜLLERİ
AFRİKALI ALİ – KRAL FM
CEM ARSLAN – BEST FM
HOPDEDİK AYHAN – RADYO TURKUVAZ
KADİR ÇETİN – NUMBER 1 FM

7- YILIN EN İYİ ULUSAL RADYOSU
BEST FM – CEM ARSLAN

8- YILIN EN İYİ RADYO KONUK PROGRAMI
BANU KARAKUŞ – TRT FM

9- ENGELSİZ MİKROFON RADYOYA DEĞER
KATANLAR ÖDÜLLERİ
ALİ BABA – İSTANBULUN SESİ RADYOSU
SARI ŞEKER SEMA – RADYO D
YALÇIN ALACA – CRI TÜRK
KANKİ CANBAZ – KRAL FM
GÖNÜL DOSTU ŞENER – KRAL FM
ADA VAPURU ŞAKİR
İBRAHİM SADRI – ATV
HABİL CEYHAN
MEHMET ERCAN – TRT FM
AYHAN METİN – YILDIRAY ÇINAR – METEOROLOJİNİN SESİ RADYOSU

10- YILIN EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN RADYOSU
ALEM FM

11- YILIN EN İYİ ERKEK RADYO PROGRAMCISI
POLAT LABAR – RADYO D

12- YILIN EN İYİ POP MÜZİK RADYOSU
SÜPER FM – DUYGU ATAKAN

13- YILIN EN İYİ ŞİİR EDEBİYAT PROGRAMI
TALHA BORA ÖGE – RADYO 7

14- YILIN EN İYİ KONUŞAN RADYOSU
SHOW RADYO HAKAN DEMİR

15- YILIN EN İYİ TEMATİK RADYOSU
RADYO ALATURKA – KEREM ALBAYRAK

16- YILIN EN İYİ RADYO SHOW PROGRAMI
SERDAR GÖKALP – ALEM FM

17- YILIN EN İYİ ARABESK RADYOSU
KRAL FM

18- YILIN EN İYİ RADYO HABER PROGRAMI
MEHMET CAN – RADYO 7

19- YILIN EN İYİ ÇIKIŞ YAPAN RADYO PROGRAMCISI
BAY DAMAR ERSİN – RADYO 2000

20- YILIN EN İYİ HALK MÜZİĞİ RADYOSU
MEDYA FM

21- YILIN EN İYİ KADIN RADYO PROGRAMCISI
EFTALYA – RADYO D

22- YILIN EN İYİ RADYO SPOR PROGRAMI
MEHMET AYAN – LİG RADYO – HALUK KESİM

23- YILIN EN İYİ SPOR RADYOSU
RADYO SPOR

24- ENGELSİZ MİKROFON RADYO DOSTU ÖDÜLÜ
CAN BATMAZ – ANT MEDYA

PALYATİF BAKIMA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR SEMPOZYUMUNDA PALYATİF BAKIMI SAHADA UYGULAYANLARIN DENEYİMLERİ PAYLAŞILDI

28 Şubat 2020 tarihinde, Palyatif Bakıma Güncel Yaklaşımlar Sempozyumu Pursaklar Devlet Hastanesi'nin ev sahipliğinde gerçekleşti. Sempozyuma Ankara içinden ve dışından çok sayıda katılımcı iştirak etti.

Sempozyumun açılış konuşmalarını sırasıyla Uzm. Dr. Doğan AKDOĞAN (Pursaklar Devlet Hastanesi Başhekimisi), Uzm. Dr. Erkan ÇİÇEK (Kamu Hastaneleri Başkanı), Opr. Dr. Orhan KOÇ (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü) ve Mehmet YILDIZ (Pursaklar İlçe Kaymakamı) yaptı.

Pursaklar Devlet Hastanesi Başhekimisi Uzm. Dr. Doğan AKDOĞAN konuşmasında, palyatif bakımın Pursaklar Devlet Hastanesindeki uygulamalarını anlattı ve palyatif bakımın Ulus Devlet Hastanesinden Pursaklara geçiş sürecine değindi. Bu sempozyumun ana temasının Palyatif bakımı sahada uygulayanların deneyimlerinin paylaşılması, güncel uygulamaların sahaya nasıl yansıdığına görülebilmesi ve nasıl olması gerektiğini söyledi. Kamu Hastaneleri Başkanı Uzm. Dr. Erkan ÇİÇEK konuşmasında Pursaklar Devlet Hastanesinin Ankara'da Palyatif Bakım alanında ne kadar önemli bir yere sahip olduğunu belirtti ve kurum olarak her fırsatta Pursaklar Devlet Hastanesine olan desteklerinden söz etti.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ konuşmasında Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün yaptığı çalışmalardan, bakıma muhtaç kişilerin bakımlarının hangi şartlarda yapıldığından, bu tür bakım hizmetlerine ulaşmanın yollarından, bundan sonraki aşamada proje anlamında neler yapılacağından ve sahadaki uygulamaların pozitif yansımalarından örnekler verdi.

Resmi ve Özel Bakım Merkezlerimizde Bakıma Muhtaç Durumda Bulunan Engelli Ve Yaşlılarımıza Yatılı Kurum Bakımı Hizmetleri Sunuluyor

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ sözlerine devamla; "Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı resmi ve özel huzurevleri ile yine resmi ve özel bakım merkezlerimizde bakıma muhtaç durumda bulunan engelli ve yaşlılarımıza yatılı kurum bakımı hizmetleri sunuluyor. Bu merkezlerimizde 60 yaş üzerinde bulunan sağlıklı yaşlılar ile tıbbi bakım gerektiren yatağa bağımlı yaşlılar ve palyatif bakım gerektiren yaşlılarımız da yatılı bakım hizmetinden yararlanıyor.

Yine aynı şekilde engelli sağlık kurulu raporu ile ağır engelli tanısı alan ya da "tam bağımlı" tanısı alan çeşitli engel gruplarındaki engellilerimizin kurumsal bakım ihtiyacının bulunması halinde Bakanlığımıza bağlı yatılı resmi bakım merkezlerimizde ve açılışı, ruhsatlandırılması ve denetimi Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilen özel bakım merkezlerimizde bu ihtiyaç karşılanmaktadır. Bu merkezlerimizde de, huzurevlerimizde olduğu gibi ağır bakım gerektiren ve aynı zamanda tıbbi bakım gerektiren engelliler ile palyatif bakım ihtiyacı bulunan engellilere de kurumsal bakım hizmeti verilmektedir.

Palyatif Bakım İhtiyacı Bulunan ve Kurum Bakımından Yararlanmak İsteyen Hastaların İlgili Mevzuat Tarafından Belirlenen Kriterleri Yerine Getirmeleri Durumunda Bu İhtiyaç İvedilikle Karşılıyor

Ayrıca, Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliğinde, özel bakım merkezleri bünyesinde palyatif bakım birimlerinin açılacağı öngörülmüştür. Bu kapsamda, yatağa bağımlı durumda ya da palyatif bakım ihtiyacı bulunan engellilere yönelik özel bakım merkezleri hizmet vermektedir. Bakanlığımız tarafından yapılan çalışmalar sonucunda palyatif bakım ihtiyacı bulunan ve bir kurum bakımından yararlanmak isteyen hastaların ilgili mevzuat tarafından belirlenen kriterleri yerine getirmeleri durumunda bu ihtiyaç ivedilikle karşılanmaktadır. Konuyla ilgili engelli yakınlarının Bakanlığımıza bağlı illerdeki Sosyal Hizmet Merkezlerine ve Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerimize müracaat etmeleri yeterli olmaktadır" dedi.

Pursaklar İlçe Kaymakamı Mehmet YILDIZ konuşmasında Pursaklar ilçesinin hastanenin kurulmasından itibaren çok önemli bir sağlık misyonuna sahip olduğunu, bölgenin ihtiyaçlarını karşılamada büyük bir efor sarf ettiğini, palyatif bakım gibi zor bir alanda öncü hastaneler arasında yer aldığını kaydetti. Sempozyumda sahadaki tecrübeler ve en güncel palyatif uygulamalar katılımcılarla paylaşıldı. 1. Oturum öncesinde Pursaklar Devlet Hastanesi Sağlık Bakım Hizmetleri Müdürü Mevlaniye KARSLI Hastane Tanıtım Video gösteriminde bulundu.

'**Hasta ve Çalışan Yönüyle Palyatif Bakım**' başlıklı 1. Oturumu Uz. Dr. Orhan KOÇ, Uzm. Dr. Doğan AKDOĞAN birlikte yönetti. Uzm. Dr. Fatma ARSLAN '**Hasta ve Çalışan Yönüyle Palyatif Bakım**', Burçin UÇANER ÇİFDALÖZ '**Palyatif Bakımda Müzik Terapisi**' Hmş. Ece ERTEN TOPAL '**Pursaklar Devlet Hastanesi Bakım Servisinde Hemşirelik Süreci**' konusunda sunumlarını gerçekleştirdi. Hasta Yakını Aydın YALÇINKAYA, gözlemlerini aktardı.

Dünden Bugüne Palyatif Bakıma Yaklaşım' başlıklı 2. Oturum başkanlığını Dr. Mehmet TAHİROĞLU, Doç. Dr. Kadriye KAHVECİ yaptı. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü Konya Türk Tasavvuf Musiki Topluluğu Ses Sanatçısı Ahmet ÇALIŞIR, "Ölmeden Evvel Ölebilmek", Doç. Dr. Gülçin ÖZALP "Palyatif Bakıma Dünya'daki ve Türkiye'deki Yaklaşımlar", Zehra ÖZTEK ÇELEBİ 'Pediatrik Palyatife Yaklaşım' başlıklarında sunumlarını gerçekleştirdi.

'Palyatif Bakımda Multidisipliner Ekibin Rolü' konulu 3. Oturum Dr. Sonay KARABULUT, Dr. İlker BARUTÇU başkanlığında toplandı. Uzm. Hmş. Hurişah AKSAKAL 'Palyatif Bakımda Hemşirenin Rolü', Fzt. Seyit Ali AYKAÇ 'Palyatif Bakımda Fizyoterapinin ve Rehabilitasyonun Yeri' Psk. Özkan SARISAKAL 'Palyatif Bakımda Psikolog Olmak' başlıklarında sunumlarını tamamladılar.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ, Pursaklar Belediyesi bünyesinde hizmet veren **Engelliler Sosyal Tesisi**'ni ziyaret ederek incelemelerde bulundu.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı; ailenin güçlendirilmesi ve müreffeh bir Türkiye'ye ulaşmak amacıyla, toplumun tüm kesimlerine yönelik sosyal hizmet uygulamalarını ülke genelinde yaygınlaştırmaya devam ediyor.

2005 yılında yürürlüğe giren **Engelliler Hakkında Kanun** sayesinde, engelli bireyin yaşadığı çevrenden koparılmadan ihtiyaç duyduğu her türlü hizmete ulaşması mümkün hale geldi. Engelli bireylere yönelik en temel ihtiyacın "bakım hizmeti" olduğu gerçeğinden hareketle, aynı zamanda kendine güvenen, üreten ve bağımsız bireyler konusunda **Gündüz Yaşam Merkezleri** dikkat çekiyor.

Mevcut işlevleri doğrultusunda ülke genelinde yaygınlaşarak son yıllarda önemli bir ivme kazanan **Gündüz Yaşam Merkezleri**, Şubat 2020 tarihi itibarıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı 76 Yaşam Merkezi ile hizmet sunuyor.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sunduğu hizmetlerin yanında, Belediyelerin engelli bireylere sunduğu hizmetler, toplumsal farkındalığın gelişmesi konusunda önemli bir katkı sağlıyor.

Sosyal belediyecilik uygulaması kapsamında **Pursaklar Belediye Başkanlığı** tarafından hizmete açılan “**Engelliler Sosyal Tesisi**”nde engelliler ve ailelerinin ihtiyaç duyduğu hizmetler sunuluyor, toplumun bilinçlendirilmesi konusunda çalışmalar yürütülüyor.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ, Pursaklar “**Engelliler Sosyal Tesisi**”ndeki incelemeleri sırasında yaptığı konuşmasında, “2005 yılında yürürlüğe giren **Engelliler Hakkında Kanun** sayesinde, engelli bireyin yaşadığı çevrenden koparılmadan ihtiyaç duyduğu her türlü hizmete ulaşması mümkün hale geldi.

Engelli bireyin ihtiyacı çerçevesinde bireysel gelişim ve gereksinimleri ile günlük yaşam aktivitelerine yönelik beceriler kazanması yönünde önemli bir işleve sahip olan **Gündüz Yaşam Merkezleri**; aynı zamanda engelli bireye sahip ailelere rehberlik ve danışmanlık hizmeti sunuyor.

BAKANLIĞIMIZDAN “İŞARET DİLİNDE KORONAVİRÜS UYARILARI

14 KURAL

SAĞLIK BAKANLIĞI TARAFINDAN
YENİ **KORONAVİRÜS**
RİSKİNE KARŞI BELİRLENEN
14 KURAL

- 1** Ellerinizi sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca ovarak yıkayın.
- 2** Soğuk algınlığı belirtileri gösteren kişilerle aranıza en az 3-4 adım mesafe koyun.
- 3** Bulduğunuz ortamları sık sık havalandırın.
- 4** Kıyafetlerinizi 60-90°’de normal deterjanla yıkayın.
- 5** Ateş, öksürük, nefes darlığı gibi şikayetleriniz varsa, maske takarak bir sağlık kuruluşuna başvurun.
- 6** Ellerinizle gözlerinize, ağızınıza ve burnunuza dokunmayın.
- 7** Yurt dışından dönüşte ilk 14 günü evinizde geçirin.

- 8** Öksürme veya hapsirme sırasında ağız ve burunu tek kullanımlık mendille kapatın, mendil yoksa dirseğin iç kısmını kullanın.
- 9** Yurt dışı seyahatlerinizi iptal edin ya da erteleyin.
- 10** Kapı kolları, armatürler, lavabolar gibi sık kullandığınız yüzeyleri su ve deterjanla her gün temizleyin.
- 11** Tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçının.
- 12** Soğuk algınlığı belirtileriniz varsa yaşlılar ve kronik hastalarla temas etmeyin, maske takmadan dışarı çıkmayın.
- 13** Hiçbir kişisel eşyanızı (havtu gibi gündelik eşyaları) ortak kullanmayın.
- 14** Bol sıvı tüketin, dengeli beslenin, uyku düzeninize dikkat edin.

[ailevecalisma](https://www.ailevecalisma.gov.tr)

#SorunKüreselMücadeleUlusal

İşitme Engelliler için “İşaret Dilinde Koronavirüs Uyarıları” hazırlandı ve sosyal medyada paylaşıldı

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işitme engelli vatandaşlar için işaret dilinde “Koronavirüs Riskine Karşı Uymamız Gereken 14 Kural” başlığı ile bir video hazırladı. Videoda, koronavirüsün nasıl bulaştığı hakkında bilgi verilirken, alınması gereken tedbirler sıralandı. Sağlık Bakanlığının virüsle ilgili kamuoyuna ilettiği 14 tedbir, bu video ile işitme engelli vatandaşlarımız için erişilebilir hale getirildi.

İşaret dilinde hazırlanan videoda, sosyal mesafe kuralından, vatandaşlardan yurt dışı seyahatlerini iptal etmeleri ya da ertelemelerine, yurt dışından döndüyse 14 gün evden çıkılmaması ve yurt dışından geldiği bilinen kişilerle temas edilmemesi gerekliliğine kadar tam temel kurallara yer verildi.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın hazırladığı işaret dilindeki video, Bakan Zehra Zümrüt Selçuk'un sosyal medya hesaplarından paylaşıldı.

BAKAN SELÇUK: “EVDE BAKIM YARDIMINDAN VE ENGELLİ AYLIKLARINDAN YARARLANAN ENGELLİLERİN RAPORLARI MAYIS AYI SONUNA KADAR GEÇERLİ KABUL EDİLECEK

COVID-19 TEDBİRİ: EVDE BAKIM YARDIMI VE ENGELLİ AYLIKLARI

Evde bakım yardımından ve engelli aylıklarından yararlanan engellilerin raporları **mayıs ayı sonuna kadar** geçerli kabul edilecek.

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı Zehra Zümrüt SELÇUK, evde bakım yardımından ve engelli aylıklarından yararlanan engellilerin, rapor sürelerinin bitmesi durumunda hak kaybına uğramaması için, mevcut raporları Mayıs ayı sonuna kadar geçerli kabul edeceklerini duyurdu.

Türkiye’yi de etkileyen yeni tip koronavirüse karşı alınacak tedbirler kapsamında, hem sağlık kuruluşlarını meşgul etmemek hem de vatandaşların mümkün olduğunca kalabalık ortamlardan uzak durmalarını sağlamak için önlemler aldıklarını belirten SELÇUK, daha önce Sosyal Güvenlik Kurumu tedbirleri kapsamında sağlık raporlarının SGK tarafından yapılacak ikinci bir duyuruya kadar uzatıldığını ve bu raporlara istinaden verilen ilaç ve tıbbi malzemelerin reçete yazdırmadan alınabileceğini hatırlattı.

Bakan SELÇUK; “Evde bakım yardımı ile engelli aylıklarından yararlananlar süreli Engelli Sağlık Kurulu raporlarını belirli aralıklarla yenilemek durumunda. Süresi dolan raporlar nedeniyle engellilerimizin mağdur olmasını önlemek amacıyla, raporlarını Mayıs ayı sonuna kadar geçerli kabul edeceğiz.” dedi.

Bakan Zehra Zümrüt SELÇUK, “Belirlenen süre sonunda, bu durumdaki engelli vatandaşlarımız için yeni bir bilgilendirmede bulunacağız.” hatırlatmasında da bulundu.

Türkiye’de 521 bin kişi engelli evde bakım yardımından, 720 bin kişi de engelli aylığından faydalaniyor.

AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KURULUŞLARIMIZA YÖNELİK KORONAVİRÜS BİLGİLENDİRME REHBERİ YAYINLADI

KURULUŞLARIMIZA YÖNELİK KORONAVİRÜS BİLGİLENDİRME REHBERİ - 1

16 MART 2020

www.ailevecalisma.gov.tr

Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi 1; Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, devam eden yeni Koronavirüs (COVID-19) salgını sırasında kuruluşlarımızdan hizmet alanların ve personelin sağlığını ve güvenliğini korumak için hazırlandı.

Kuruluş personelinin alınması gereken önlemler ve prosedürler hakkında bilgilendirilmesi amaçlandı.

Koronavirüs'ün ülkemizde yayılmasının önlenmesi kapsamında kuruluşlarımızda alınması gerekli önlemleri içeren rehber bilgileri, Sağlık Bakanlığı ve Aile Çalışma Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü uzmanlarının tavsiyeleri doğrultusunda oluşturuldu.

Dünyada Koronavirüs enfeksiyonlarının yayılmasının devam etmesi beklendiği, tüm kuruluş yöneticileri ve klinik personelinin, hastalık, salgınların ortaya çıktığı belirti ve bulgularına ilişkin Sağlık Bakanlığı ile Bilim Kurulu duyurularını takip etmeleri, sağlık kuruluşları ile irtibatta olmaları ve gerekli enfeksiyon önleme ve kontrol prosedürleri hakkında başta kendileri sonrasında engelli ve yaşlı hizmet alanlar arasında farkındalık sağlamaları hususunda personelin dikkati çekildi.

EYHGM İZLEME VE TAKİP BİRİMİ TOPLANTISINDA YAŞLI VE ENGELLİ BİREYLERİN HIZLI SAĞLIK TAKİBİNDE GEREKLİ ÖNLEMLER GÖRÜŞÜLDÜ

Dünya genelinde ve Türkiye’de Coronavirüs Pandemisi özellikle 65 yaş üstü bireylerin sağlık sorunlarını tetikliyor, çoklu organ yetmezliğinden ölümlerine neden oluyor.

Covid-19 sebebiyle en fazla risk altında olan yaşlı ve engelli bireylerin daha hızlı takibini yapabilmek ve salgın sürecinde engelli ve yaşlı bireylerimizi daha etkili destekleyebilmek adına Genel Müdürlüğümüz bünyesinde oluşturulan İzleme ve Takip Birimi’nin haftalık toplantısı gerçekleştirildi.

Bu toplantı kapsamında salgın seyrinde Türkiye ile aynı ilerleyen ülkelerin örnekleri incelenerek bir mevcut durum değerlendirilmesi yapıldı.

Buna ek olarak kuruluşlardan toplanan personel, stok verileri, kuruluşta hizmet alan kişilerin kronik hastalık verileri analiz edilmiş ve izleyen dönemlerde takip edilmesi gerekli olan veriler belirlendi.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ 81 İl Müdürü ile Görüştü

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ, Covid-19 tedbirleri çerçevesince 81 AÇSH İl Müdürü ile tek tek görüntülü toplantı gerçekleştirdi.

Uzm. Dr. Orhan KOÇ il müdürleri ile görüşmesinde dünyada Koronavirüs enfeksiyonlarının yayılmasının devam etmesinin beklendiğini belirtti. Tüm kuruluş yöneticileri ve klinik personelinin, salgın hastalığın ortaya çıktığı belirti ve bulgulara ilişkin Sağlık Bakanlığı ile Bilim Kurulu duyurularını takip etmelerinin önemine değindi.

Uzm. Dr. Orhan KOÇ, İl ve kuruluş müdürlerinin sağlık kuruluşları ile irtibatta olmalarını, gerekli enfeksiyon önleme ve kontrol prosedürleri hakkında başta kendileri sonrasında engelli ve yaşlı hizmet alanlar arasında farkındalık sağlamaları hususunda personelin dikkatini çekmelerini istedi.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürü Uzm. Dr. Orhan KOÇ Covid-19 tedbirleri çerçevesince daha öncede Engelli ve Yaşlı kuruluş müdürleri ile görüntülü toplantı gerçekleştirmişti.

EYHGM Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi ile Koronavirüs Riskine Karşı Uymamız Gereken 14 Kural başlığı ile bir video Hazırlamıştı

Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi I; Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından,devamedenyeniKoronavirüs(COVID-19) salgınısırasındakuruluşlarımızdan hizmet alanların ve personelin sağlığını ve güvenliğini koruma amaçlı düzenlendi. Koronavirüs konusunda işitme engellilerin dikkatini çekmek Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işitme engelli vatandaşlar için işaret dilinde “Koronavirüs Riskine Karşı Uymamız Gereken 14 Kural” başlığı ile bir video hazırlamıştı. Videoda, koronavirüsün nasıl bulaştığı hakkında bilgi verilirken, alınması gereken tedbirler sıralandı. Sağlık Bakanlığının virüsle ilgili kamuoyuna ilettiği 14 tedbir,

KURULUŞLARIMIZA YÖNELİK KORONAVİRÜS BİLGİLENDİRME REHBERİ - II YAYINLANDI

Daha önce Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından, devam eden yeni koronavirüs (COVID-19) salgını sırasında hizmet alanların ve personelin sağlığını korumak ve güvenliğini temin etmek için kuruluşlarımızın alması gereken önlemler ve prosedürler hakkında, bilgilendirme amaçlı hazırlanan 'Kuruluşlarımıza Yönelik Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi'nin yeni versiyonu yayınlandı.

'Kuruluşlarımıza Yönelik Koronavirüs Bilgilendirme Rehberi'nin ikincisinde daha önce alınan önlemlerden söz ediliyor. Bu rehberde COVID-19 salgınına önlemeye yönelik alınan tedbirler kapsamında kuruluşlarımızın süreci etkin ve sürdürülebilir bir şekilde devam ettirebilmesi amacıyla geliştirilen çeşitli izolasyon kavramlarına yer veriliyor.

Geliştirilen İzolasyon Kavramları ve Açılımları

a. Sosyal İzolasyon Odası: Kuruluş bünyesinde özel tuvaleti, banyosu ve açılabilir penceresi olan tek kişilik odayı ifade etmektedir.

b. Sosyal İzolasyon Katı: Kuruluş bünyesinde tek kişilik içinde tuvaleti banyosu olan odalardan oluşan diğer katlara geçişe kısıtlama getirilmiş katı ifade etmektedir. Kat sorumlusu belirlenmiş ve sabit personelinin olduğu sosyal izolasyon tedbirlerinin uygulandığı katı ifade etmektedir.

c. Sosyal İzolasyon Kuruluşu: Engelli ve yaşlının tek kişilik odalarda hizmet alması için yeni oluşturulan ve personel giriş-çıkışının sosyal izolasyon tedbirlerine uygun olarak bakım hizmeti verdiği kuruluşu ifade etmektedir.

d. Kuruluş Ek Ünitesi: Kuruluş yerleşkesinde bulunan boş lojman, misafirhane yaşlı yaşam evi ve umut evi gibi ek binaları ifade etmektedir.

Rehber de Acil durumlarda 112 Acil Çağrı Merkezi' nin aranması tavsiye edilirken, Sağlık Bakanlığı Corona Danışma Hattı: Alo 184 ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sosyal Destek Hattı: Alo 183'ün aranması isteniliyor.

Rehberin sonunda Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün "Koronavirüs salgınına önlemeye yönelik olarak kuruluşlarımızda hizmet alan engelli ve yaşlı vatandaşlarımız ile görev yapan personelimizi hazırlamak ve korumak için aldığınız tüm önlemler ve çabalarınız için teşekkür ederiz." ifadelerine yer verildi.

KORONAVİRÜS

COVID-19

özel bölüm

1. PANDEMİ NEDİR?

Pandemi, dünyada birden fazla ülkede veya kıtada, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel isimdir. Dünyada eş zamanlı olarak pek çok insanı tehdit eden ve kolayca bulaşabilen hastalıklar pandemi olarak nitelendirilir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nün tanımlamasına göre bir pandemik ancak aşağıdaki üç koşulu sağladığında başlamış sayılır:

- Nüfusun daha önce maruz kalmadığı bir hastalığın ortaya çıkışı,
- Hastalığa sebep olan etmenin insanlara bulaşması ve tehlikeli bir hastalığa yol açması,
- Hastalık etmeninin insanlar arasında kolayca ve devamlı olarak yayılması.

Bir hastalığın pandemi olarak ilan edilmesi Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılmaktadır. Bir hastalığın pandemi olarak nitelendirilebilmesi için istikrarlı bir şekilde, dünyanın farklı noktalarında, kitleler üzerinde görülmeye başlaması gerekmektedir.

Pandemi Tarihi

İnsanlık tarihi boyunca farklı dönemlerde görülen, imparatorlukların yıkılmasına neden olan pandemiler, insanların buldukları bölgeleri terk etmesi ile sonuçlanmıştır. Pandemi tarihine baktığımızda bugüne kadar insanlığı etkileyen 21 pandemi meydana geldiğini görmekteyiz. Çok sayıda insanın ölümü ile sonuçlanan ve dünyayı en çok etkileyen salgınlar arasında veba, kolera, grip, AIDS ve şimdi de COVID-19 sayılabilir. Pandemi

SALGIN	ZAMAN	ETKEN	ÖLÜM
Antonie Vebası	165-180	Suçiçeği/Kızamık Virüs olabilir	5 Milyon
Çiçek Japon	735-737	Variola Major Virüs	1 Milyon
Justinian Vebası	541-542	Yersinia Pestis	30-50 Milyon
Kara Veba	1347-1351	Yersinia Pestis	200 Milyon
Yeni Dünya Çiçek	1520	Variola Major Virüs	56 Milyon
Londra Büyük Vebası	1665	Yersinia Pestis	100 Bin
İtalya Vebası	1629-1631	Yersinia Pestis	1 Milyon
Kolera Pandemisi 1-6	1817-1923	V.cholera	1 Milyon +
Üçüncü Veba	1885	Yersinia Pestis	12 Milyon (Çin ve Hindistan)
Sarihumma	1800 sonları	Sarihumma Virüsü	100-150 bin (ABD)
Rus Gribi	1889-1890	H2N2 Virüs olabilir	1 Milyon
İspanya Gribi	1918-1919	H1N1 Virüs	40-50 Milyon
Asya Gribi	1957-1958	H2N2 Virüs	1.1 Milyon
Hong Kong Gribi	1968-1970	H3N2 Virüs	1 Milyon
HIV/AIDS	1981-günümüz	HIV	25-35 milyon
Domuz Gribi	2009-2010	H1N1 Virüs	200 Bin
SARS	2002-2003	Coronavirüs	770
EBOLA	2014-2016	Ebola Virüs	11 Bin
MERS	2015-günümüz	Coronavirüs	850
COVID 19	2019- günümüz	Coronavirüs	203 Bin 604 (26 Nisan it.)

Urla Tahaffuzhanesi

Dünya tarihinde görülen bu çeşitli pandemilere karşı alınan önlemler arasında 1865 yılında İzmir'de kurulan Urla Tahaffuzhanesi, örnek olarak gösterilebilir. Bu tahaffuzhane, yolcuları ve personeli arasında bulaşıcı hastalık görülen gemilerin karantina sürelerini geçirmeleri, gerekli sağlık önlemlerinin alınması ve hastaların tedavi edilmeleri amacıyla kurulmuştur. ABD ve Hırvatistan'daki tahaffuzhanelerle birlikte dünyadaki 3 ada tahaffuzhanesinden biri olan merkez; Osmanlı Devleti zamanında veba, tifo, tifüs gibi ölümcül hastalıkların yayılmasını önlemiştir. Yurt dışından gelenlerin gemilerden indirilerek filikalarla tahaffuzhaneye taşındığı; gelen misafirlerin banyolarda temizlendiği, kıyafetleri ve eşyalarının da buharlı kazanlarda sterilize edildiği bilinmektedir. Gelenler arasında hasta olanların tedavileri de yine bu adada yapıldıktan sonra belli bir süre karantina altında tutulmalarının ardından Osmanlı topraklarına alınmışlardır.

Covid-19 Nedir?

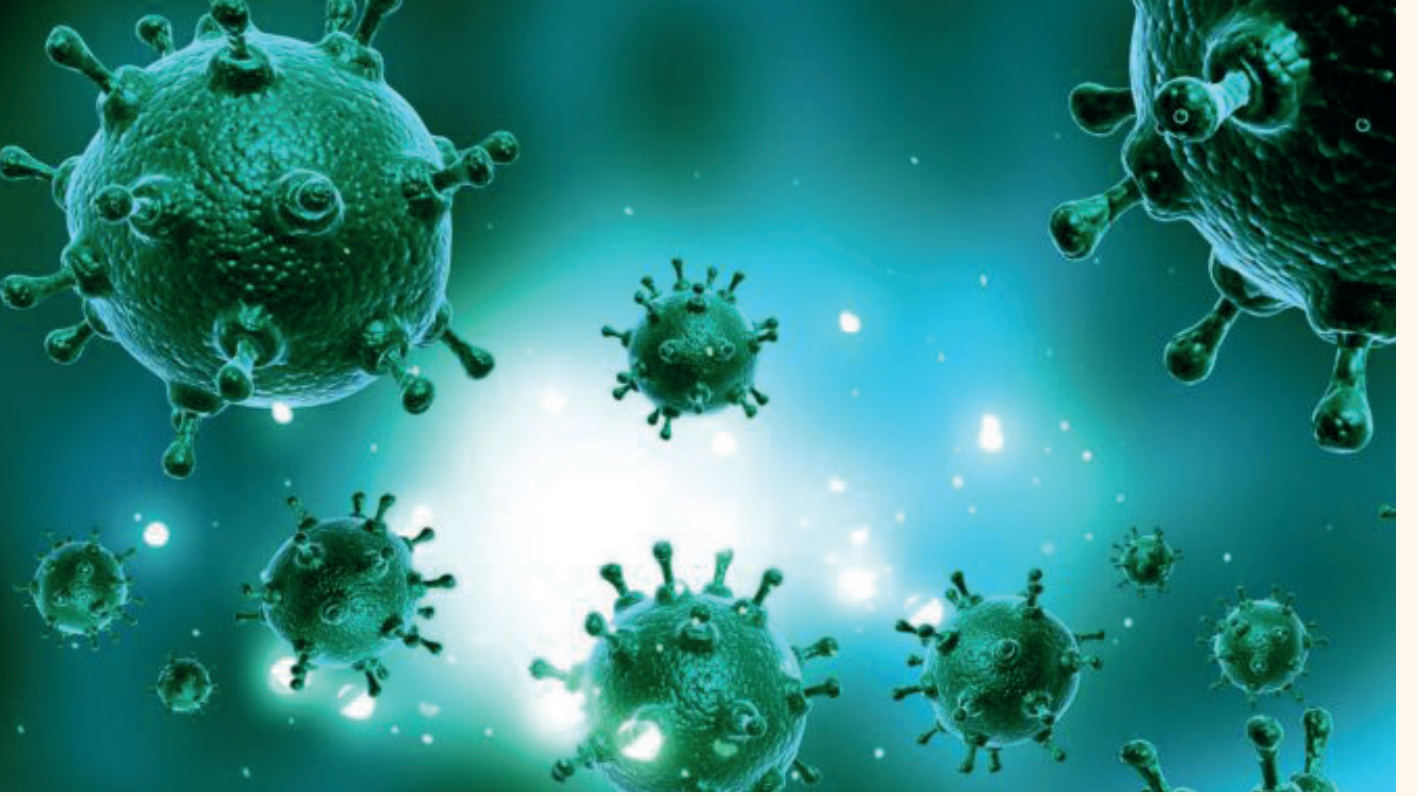
Yeni Koronavirüs (COVID-19: Coronavirus disease 2019), ilk olarak Çin'in Wuhan şehrinde aralık ayı sonlarında solunum yolu rahatsızlığı belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) gösteren bir grup hastada yapılan araştırmalar sonucunda tanımlanmış bir virüstür. Salgın başlangıçta bu bölgedeki deniz ürünleri ve hayvan pazarında bulunan kişilerde tespit edilmiştir. Daha sonra insandan insana bulaşarak Wuhan başta olmak üzere Hubei eyaletindeki diğer şehirlerinden başlayarak, Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine ve dünyanın diğer ülkelerine yayılmıştır.

Yeni koronavirüs (nCoV), daha önce insanlarda tanımlanmamış yeni bir koronavirüs türüdür. Dünya Sağlık Örgütü, ilk kez aralık ayında görülen koronavirüs kaynaklı hastalığa 11 Şubat'ta "Covid-19" adını vermiştir. DSÖ, Covid-19'un "corona" sözcüğünün co'su, "virus" sözcüğünün vi'si ve hastalık anlamına gelen İngilizce "disease" sözcüğünün d'sinden türetildiğini bildirmiştir. Hastalığın bu türü ilk kez 2019 yılında ortaya çıktığından yılın son iki rakamı olan "19" bu yeni salgının ismine eklenmiştir.

Covid-19 Nasıl Bulaşır?

Hasta bireylerin öksürmeleri, aksırmaları ile ortama saçılan damlacıkların solunması ile bulaşır. Hastaların solunum parçacıkları ile kirlenmiş yüzeylere dokunulduktan sonra ellerin yıkanmadan yüz, göz, burun veya ağıza götürülmesi ile de virüs bulaşabilir. Kirli ellerle göz, burun veya ağıza temas etmek risklidir.

Covid-19'un Belirtileri ve Oluşturduğu Hastalıklar Nelerdir?

Belirtisiz olgular olabileceği bildirilmekle birlikte, bunların oranı bilinmemektedir. En çok karşılaşılan belirtiler ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Şiddetli olgularda zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir.

Covid-19'un Kuluçka (İnkübasyon) Süresi Ne Kadardır?

Virüsün kuluçka süresi 2 gün ile 14 gün arasında değişmektedir.

Covid-19 Kimleri Daha Fazla Etkilemektedir?

Elde edilen veriler doğrultusunda ileri yaş grubunda ve eşlik eden hastalığı (astım, diyabet, kalp hastalığı gibi) olanlarda virüsün ağır hastalık oluşturma riski daha yüksektir. Bugünkü verilerle hastalığın %10-15 olguda ağır seyrettiği, yaklaşık %2 olguda da ölümlerle sonuçlandığı bilinmektedir.

2. DÜNYADA COVID-19

26 Nisan 2020 tarihi itibarıyla dünyada Covid-19 vaka sayısı 2.932.331; ölüm sayısı 203.604 ve iyileşmiş vaka sayısı 839.094 olarak bilinmektedir.

Çin'de ilk Covid-19 vakasının bildirilmesinden bu yana geçen yaklaşık 120 günde vaka sayıları hızla artmış ve Covid-19 daha önce yaşanan pandemilerde rastlanmayan bir yayılma hızı göstermiştir. Bu da hem salgının yayılmasını önlemek hem de salgının yayılması ile birlikte ortaya çıkabilecek ekonomik, kültürel, sosyal değişimleri kontrol edebilmek için ülkelerin birçok önlem almalarına neden olmuştur.

Dünya seyrine bakıldığı zaman Avrupa ülkelerinin bu önlemleri alma veya uygulamada beklenenin aksine başarılı olamadığı özellikle görülmektedir. Ülkelerin temelde aldıkları önlemler benzeşmekle birlikte; vaka seyrine göre alınan önlemlerin zamanı önemli hale gelmiştir.

Covid-19 Salgınına Yönelik Ülke Tedbirleri

Aşağıda ülkelerin almış olduğu genel tedbirler ile engelli ve yaşlılara yönelik alınan tedbirlere değinilecektir.

Almanya

Almanya'da salgın vakalarının artmaya başlamasıyla birlikte eğitim ve öğretime ara verilmiştir. Yurt dışına gidiş ve gelişlere yönelik kısıtlamalar getirilmese de vatandaşların mümkünse seyahat etmemeleri tavsiye edilmiştir. Bunun yanı sıra salgının ekonomiye verdiği zararı azaltmak ve kuruluşları destelemek için 750 milyar Euro'luk bir mali paket Federal Meclis'in onayından geçmiştir. Almanya Aile, Yaşlı, Kadın ve Gençlik Bakanlığı internet sitesinde korona salgını hakkında bilgilendirmelerde bulunmuştur. Finansal destek, iş ve ailenin uyumluluğu, günlük aile yaşamının organizasyonu, stresli durumlar gibi konularda bilgilerin yanı sıra evde karantinanın önemi, ebeveynlerin çocuklarına bu konuda nasıl destek olabileceği, hamile kadınları için tavsiyeler, yaşlılar ve daha önce hastalığı olanlar için bilgilere de yer verilmiştir. Almanya'da, birkaç istisna dışında, yaşlıların evlerinin ve bakımevlerinin, tesislerin ve ayakta tedavi gören kişilerin ve engelli bireylerin ziyaretleri tamamen yasaklanmıştır.

Yaşlı bireylere yönelik olarak; Robert Koch Enstitüsü ve Hemşirelik İşverenleri Derneği, solunum yolu hastalıkları geçirmesi ve ateşlenmeleri durumunda bakımevi sakinlerinin Covid-19 için test edilmesi, gıda, sıvı ve ilaç alımlarına dikkat edilmesi, bakımevlerinde kalanlara öz bakım konusunda yardım edilmesi, huzurevlerindeki yaşlıların yaşam alanlarının dezenfekte edilmesi, sık kullanılan yerlerin düzenli olarak temizlenmesi gibi tavsiyelerde bulunmuştur. Ayrıca bakıma muhtaç olanların yalnızca %24'ünün yatılı hastanelerde, %76'sının ise evde bakım aldığı belirtilmiş ve bu önleyici tedbirlerin evlerde de uygulanması gerektiğinin üzerinde durulmuştur.

Ülke genelinde salgına karşı alınan tedbirlerin engelli bireyleri kapsamaması eleştirilmiştir. Bu eleştirilerin ardından engellilerle ilgili olarak, Almanya Sağlık Bakanlığı tarafından sağır ve işitme engelliler için bir Covid-19 telefon hattı kurulduğu, bilgilendirici işaret dili video içeriği oluşturulmasının planlandığını belirtmiştir. Ayrıca engelli bireyler ve ailelerine yönelik Covid-19 Bilgilendirme Rehberi hazırlanmış, Covid-19 ile ilgili yayınların Braille alfabesi ile de yayınlanacağı belirtilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri

Amerika Birleşik Devletleri'nde Covid-19'un tüm ülkede yayılmasını engellemeye yönelik eyaletlerin kendi içerisinde aldığı tedbirler bulunmaktadır. Ülkede Covid-19 nedeniyle ölümlerin artmasıyla birlikte olağanüstü hâl ilan edilmiştir. Salgın sebebiyle eyaletlerde eğitime ara verilmiş ve uzaktan eğitime başlanmıştır. İç hat uçuşlarına yönelik herhangi bir sınırlama getirilmese de dış hat uçuşları durdurulmuştur. Ayrıca Covid-19'un ekonomiye olan olumsuz etkilerini azaltmak için 2,2 trilyon dolarlık bir ekonomik teşvik paketi onaylanmıştır.

Salgından en fazla etkilenen yaşlılara yönelik yetkililer tarafından mümkün oldukça evde kalmaları, sosyal mesafeleri korumaları, ziyaretçi kabul etmemeleri konusunda uyarılarda bulunulmuştur. Bakım kuruluşlarına yönelik kontrol listesi ve huzurevleri için geçici rehber hazırlanmış, şüpheli vaka veya onaylanmış bulaş olması durumunda bakım merkezlerinde enfeksiyonu önleme ve kontrolünün sağlanması için geçici ek rehber yayınlanmıştır. Bu geçici ek rehberde bazı durumlar hariç tüm ziyaretlerin kısıtlanması, gerekli olmayan personelin kuruluşa girmesinin engellenmesi, ortak yemekler ve organizasyonların iptal edilmesi, merkezlerde kişisel koruyucu ekipmanın hazır bulundurulması gibi tedbirlerin alınması gerektiği açıklanmaktadır.

Avusturya

Avusturya'da salgın sebebiyle eğitime ara verilmiş, gösteri, yürüyüş ve tüm etkinlikler iptal edilmiştir. Çalışmak ve zaruri ihtiyaçlarını karşılamak zorunda olanlar ile başkalarına yardım edenler dışında kimsenin dışarıya çıkmaması gerektiği belirtilmiştir. Kamuya açık alanlarda beşten fazla kişinin toplanması yasaklanmış ve uymayanlara idari para cezası uygulanmıştır.

Dışarı çıkmaları durumunda sağlık sorunlarıyla karşı karşıya kalabilecek yaşlı ve hastalara yönelik "Komşuluk Yardımı" adı altında kampanya başlatılmıştır. Din, dil, ırk ve cinsiyet ayrımı yapmaksızın, hasta ve yaşlıların gıda, bakım, ilaç gibi ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır. Bunun yanı sıra bakım merkezlerine olan ziyaretler durdurulmuş, engellilerin toplumsal üretime katılmalarına yardımcı olan korumalı iş yerleri ise salgın sürecinde kapatılmıştır. Hastaların reçete yazdırmak için doktora gitmeleri gerekmediği, telefon ile ev doktorunu arayarak ihtiyacı olan ilacı yazdırabilecekleri, akabinde, hastanın ilacını almak istediği eczanenin adını vermesiyle, doktordan söz konusu eczaneye elektronik posta ya da faks yolu ile hastanın reçetesinin yollanacağı belirtilmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti

Virüsün ortaya çıktığı Hubei eyaletinde 60 milyondan fazla kişi bu süreçte karantinaya alınmıştır. İş yerleri, ibadethaneler, okullar, toplu taşıma sistemleri ve çok sayıda kurum kapatılmıştır. Vuhankentinde stadyumlar kitlesel karantina merkezine dönüştürülmüş, çok sayıda hastane hızlıca inşa edilmiştir. Şu anda ise Çin yönetimi, uygulanan kısıtlamaları kısmen kaldırmaya başlamıştır.

Çinli yetkililer yaşlı bireylerin hastalığa yakalanmamaları için gerekli olmadıkça evden çıkmamaları, insanların davranışlarını iki ila üç ay boyunca değiştirmeleri gerektiği, kendilerini sosyal olarak tecrit etmeleri gerektiği, sosyal mesafelerini korumaları ve ziyaretçi kabul etmemeleri gerektiği konularında uyarılarda bulunmuştur.

Finlandiya

Mart ayında olağan üstü hâl ilan edilen ülkede salgının yayılmasını yavaşlatmak ve risk altındaki grupları korumak amacıyla okullar (erken eğitim hariç), çoğu kamu tesisi ve ülke sınırları kapatılmıştır. On kişiden fazla katılımlı toplantıların yapılması yasaklanmış olup müzeler, tiyatrolar, kütüphaneler, yüzme havuzları gibi hizmet veren yerler de kapatılmıştır. Kamu sektörü çalışanlarına işlerini uzaktan yürütmeleri konusunda izin verilmiştir. Ekonomik daralmadan etkilenen çoğu işletmeyi desteklemek için 15 milyar €'luk bir destek paketi açıklanmıştır. Salgının yayılmaya başlamasıyla birlikte belirli istisnalar dışında yapılan ülke içi seyahatlere getirilen kısıtlamalar, 15 Nisan tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

Risk altındaki gruplar arasında olan yaşları korumak için yaşlı bakım merkezlerine ziyaretler yasaklanmıştır. Bu süreçte yaşlı insanların kendilerini tecrit etmeleri, diğer insanlarla sosyal mesafelerini korumaları yönünde uyarılarda bulunulmuştur. Salgın boyunca evde bakım hizmetleri konusunda yerel yönetim yetkililerine talimat verilerek kişisel yardım esnasında cerrahi maske, koruyucu eldiven ve tıbbi önlük veya önlük giyilmesi; mümkün olan en erken aşamada olası Covid-19 enfeksiyonunun saptanmasına daha fazla dikkat edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Fransa

Fransa Covid-19 salgınından dolayı Avrupa'da ilk ölümün gerçekleştiği ülke olmuştur. Ülkede virüs salgını nedeniyle kafeler, restoranlar, sinemalar ve mağazalar kapatılmış, eğitim öğretime ara verilmiştir. Tarihi yerler ve müzelerin de ziyaretçilere kapatıldığı duyurulmuştur. Toplu ulaşım seferleri iptal edilmesede sefer sayıları düşürülmüştür. Salgınla mücadele edilmesi için tıp öğrencileri erken mezun edilmiş ve emekli doktorlar göreve çağırılmıştır. Olağanüstü hâl ilan edilen ülkede, halkın mecbur olmadıkça dışarıya çıkmaması yönünde tavsiyeler verilirken bazı şehirlerde sokağa çıkma yasağı ilan edilmiştir. Yasağa uymayanlara idari para cezası uygulanmıştır.

Fransa'da bakımevlerinde yaşanan ölümlerin artmasıyla birlikte tüm bakımevlerinde yaşayanlar ile görevlilerin testten geçirilmesi zorunlu hale getirilmiştir.

Güney Kore

Güney Kore, konumu gereği salgının yayılmaya başladığı ilk süreçte en fazla vakanın görüldüğü ülkelerden biriyken uyguladığı sıkı tedbirler sayesinde salgının yayılmasını önleyebilmiştir. Ülkede tüm kütüphane, müze, kilise, gündüz bakımevleri kapatılmış, tüm toplu organizasyonlar iptal edilmiştir. Ülke sınırları dışarıdan gelenlere kapatılmıştır. Güney Kore, virüs tespit edilen kişilere bir GPS takarak Covid-19'lu insanların (isimleri açıklanmadan) nerede olduklarını internetten canlı olarak yayımlamaya başlamıştır. Böylelikle insanların enfekte kişilerden uzak durması amaçlanmıştır. Ayrıca virüs tespit edilen hastalarla teması olan kişilerin tespit edilerek bu kişilerin de izole edilmeleri sağlanmıştır. Evde karantinada bulunan kişiler evlerinde kontrol edilerek durumlarında bu kişilerin durumlarında değişiklik olup olmadığı takip edilmiştir.

Covid-19'la mücadele için 25 milyar \$'lık bir kaynak ayrılmıştır. Ayrıca ekonomik daralmadan dolayı hükümet yerel yönetimleri 136 milyar \$'lık bir bütçe ile desteklemiştir. Alınan tedbirlere uymayanlara ise yüksek idari para cezaları uygulanmıştır.

Yüksek riskli hastalara (yaşlılar, hipertansiyon, şeker hastası, kronik akciğer-kalp hastalığı olanlar, kanser tedavisi görenler gibi) hastaneye yatma hususunda öncelik tanınmıştır.

İngiltere

İngiltere salgının yayılmaya başlamasıyla birlikte ilk etapta tüm toplumun bağışıklık kazanması yönünde bir karar almış; fakat daha sonra bu kararından vazgeçerek salgınla mücadele etmeye başlamıştır. Bu kapsamda öncelikle okullar eğitime ara vermiş; bar, restoran, kafe gibi sosyal mekânlar kapatılmıştır. 3 haftalık ulusal tecrit uygulaması başlatılmış olup zorunlu olmayan tüm sosyal etkinlikler iptal edilmiş, Birleşik Krallık parlamentosu kapatılmıştır. Emekli sağlık çalışanları salgınla mücadele için tekrar göreve çağırılmıştır. Ayrıca Covid-19 hastalarına plazma tedavisi uygulanmaya başlamıştır. Sokağa çıkma yasağı da dâhil olmak üzere salgınla mücadele için alınan tedbirlerin Mayıs ayının ilk haftasına kadar uzatılacağı kararı alınmıştır.

70 yaş ve üzeri kişilerin salgına karşı dikkat etmesi gerektiği vurgulanırken bakım kuruluşlarına ve evde bakım hizmeti sunanlara yönelik rehber oluşturulmuştur. Yetkililer, yaşlı ve hastalığı bulunan kişilerin seyahat etmemesi yönünde tavsiyelerde bulunmuştur.

İspanya

Ülkede olağanüstü hâl ilan edilmesinin yanı sıra istihdamı desteklemek için ekonomik tedbirler alınmıştır. Okullar eğitime ara vermiş, önemli festivaller de dahil olmak üzere pek çok etkinlik iptal edilmiştir. Salgınla mücadelede tüm özel hastaneler ve sağlık kuruluşları kamulaştırılmıştır. Emekli sağlık çalışanları ise salgınla mücadelede görev almaları için geri çağırılmıştır. Ülkedeki tüm havalimanları ve limanların kapatılması kararı alınmıştır.

İspanya, Covid-19 salgını sürecinde sokağa çıkma yasağında otizmi bireylere istisna getirmiştir. Bakım kuruluşlarına yönelik temizlik ve atık yönetimi konusunda tavsiyelerde bulunulmuş, bu kuruluşlara yapılan ziyaretler sınırlandırılmıştır. Diğer yandan ise ülke, acil durum bilgilerinin görme ya da işitme engellilere nasıl iletileceğinin belirsiz olması, engellilere evde bakım hizmeti sağlayan kişilerin engellilerin evlerine erişebilmelerini sağlamak için önlemlerin alınmaması, bu kişilerin gerekli koruyucu ekipmana sahip olmaları için önlem alınmaması gibi hususlarda eleştirilmiştir.

İsveç

İsveç, salgını yavaşlatmak, sağlık hizmetlerini rahatlatmak ve savunmasız durumda olan bireyleri enfekte olmaktan korumayı amaçlamıştır. Öncelikle Covid-19 hakkında toparlanan bilgiler kişisel yardıma ihtiyaç duyan ve yaşlı bakımı alanında çalışan tüm sosyal hizmet personeline sunulmuştur. Bu bilgilendirmede personelde semptom bulunmaması halinde çalışmasının çok önemli olduğu, bakım ve özel desteğe ihtiyaç duyan insanların var olduğu ve bu insanların güvenliğinin sağlanabilmesinin gerektiği vurgulanmıştır. Hastalıktan korunma, kriz yönetimi ve sağlıklı bilgilendirme gibi hizmetlerin görme, işitme veya bilişsel zorlukları olan, evde bakım hizmeti alan, belediyelerden konut yardımı alan, evsiz olan ya da korunma ihtiyacı bulunan çocuklar ve yetişkinler ile huzurevlerinde kalan yaşlı bireyleri hedeflediği belirtilmiştir.

70 yaş üzeri insanların bir süreliğine başka insanlarla temaslarının kısıtlanması yönünde talimat verilmiştir. Yaşlı insanların evlerinde kalması ve markete gitmek gibi günlük aktivitelerden bile kaçınmaları ve yaşlı akrabaların ziyaret edilmemesi önerilmiştir. Ayrıca engelli bireylere yönelik Covid-19 rehberleri yayınlanmış olup, Covid-19 tedavisinde engelliliğin bir ayrımcılık meselesi yapılmamasının üzerinde durulmuştur.

İtalya

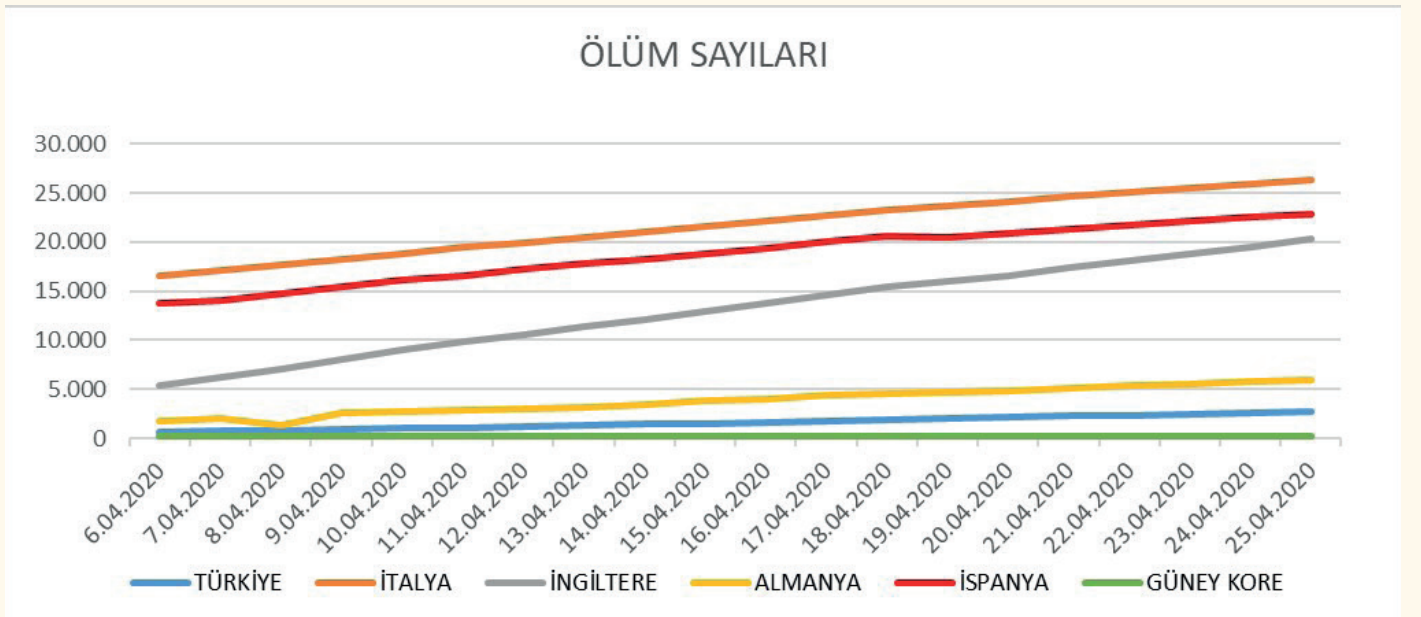
Bölgesel olarak alınan tedbirler zamanla tüm ülkede uygulanmaya başlamış ve ülkede olağanüstü hâl ilan edilmiştir. Kamuya açık alanlarda toplanmak yasaklanmış, oyun alanları, parklar ve bahçelere girişler kapatılmıştır. Okullarda eğitime ara verilmiş, tüm sportif ve kültürel etkinlikler iptal edilmiştir. Süpermarket ve eczaneler dışındaki hemen hemen tüm ticari faaliyetler yasaklanmıştır.

Virüs kaynaklı ölümlerin çok fazla olması sebebiyle ülkede yoğun bakım ünitelerinde yaş triyajı sistemine geçilmiştir. Ayrıca otizmi bireylerin ailelerine yönelik çevrimiçi bir danışma merkezi kurulmuştur.

Norveç

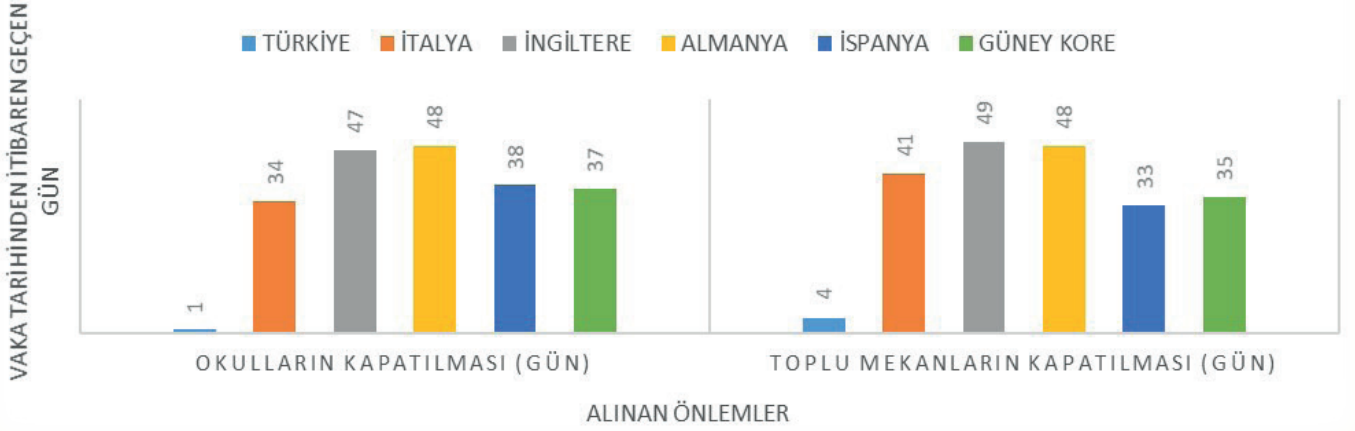
Okul öncesi eğitimden yükseköğrenime kadar eğitimler durdurulmuştur. Ülkeye giriş çıkışlar engellenmiştir. Birçok iş yeri, mağaza, restoran, eğlence merkezinin kapatılmasının yanı sıra çalışanların mümkün oldukça evden çalışmaları için işverenler teşvik edilmiştir. Riskli gruplara, çocuklara, ergenlere, hamilelere yönelik tavsiyeler yazılı ve görsel olarak farklı dillerde yayımlanmıştır.

Yukarıda sayılan ülkeler arasından seçilmiş olanlar ve ülkemize ait Covid-19 vaka ve ölüm grafikleri; seyir açısından karşılaştırma yapabilmek amacıyla aşağıda verilmektedir.

VAKA TARİHİNDEN İTİBAREN ALINAN ÖNLEMLER

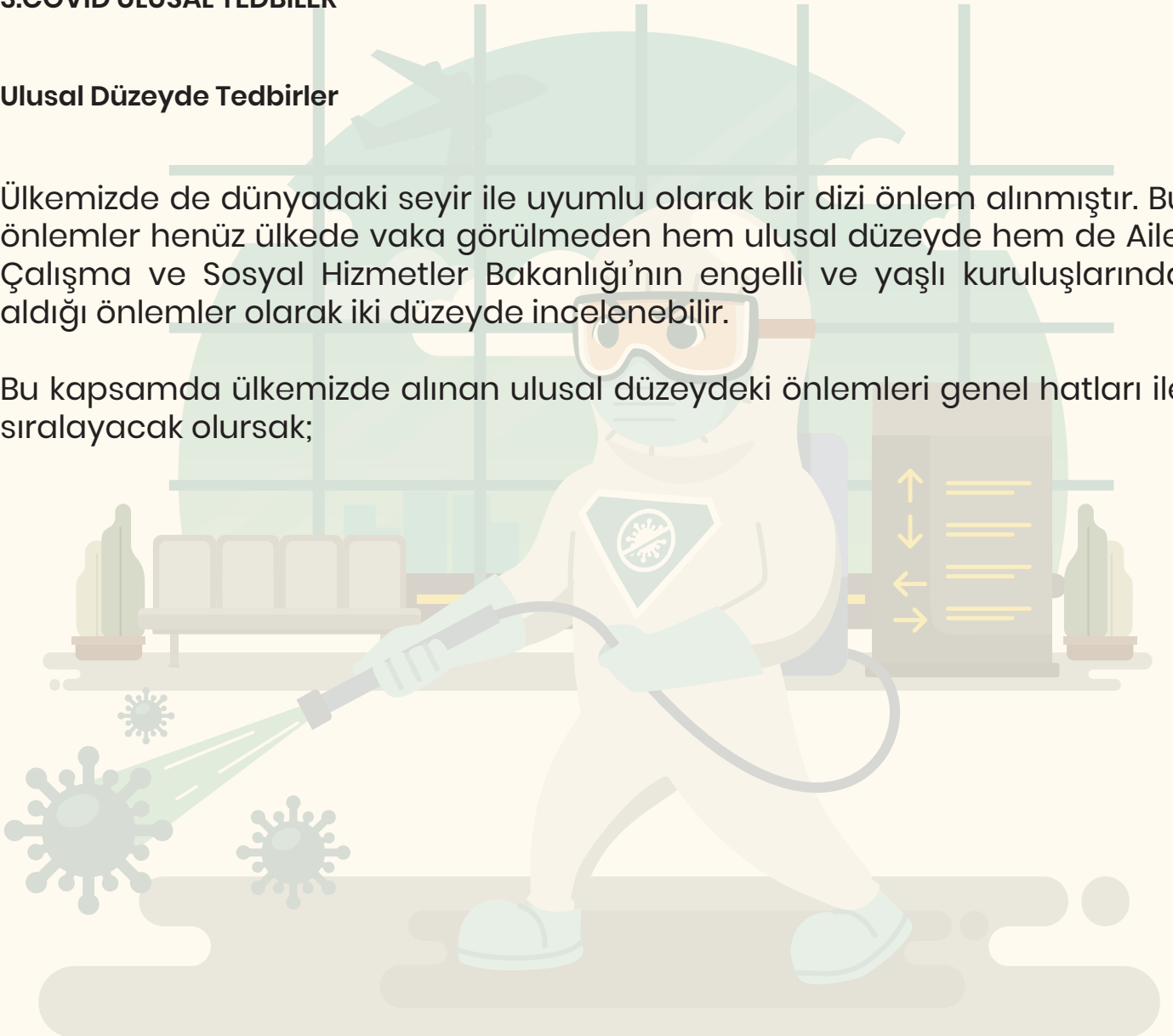

3.COVID ULUSAL TEDBİLER

Ulusal Düzeyde Tedbirler

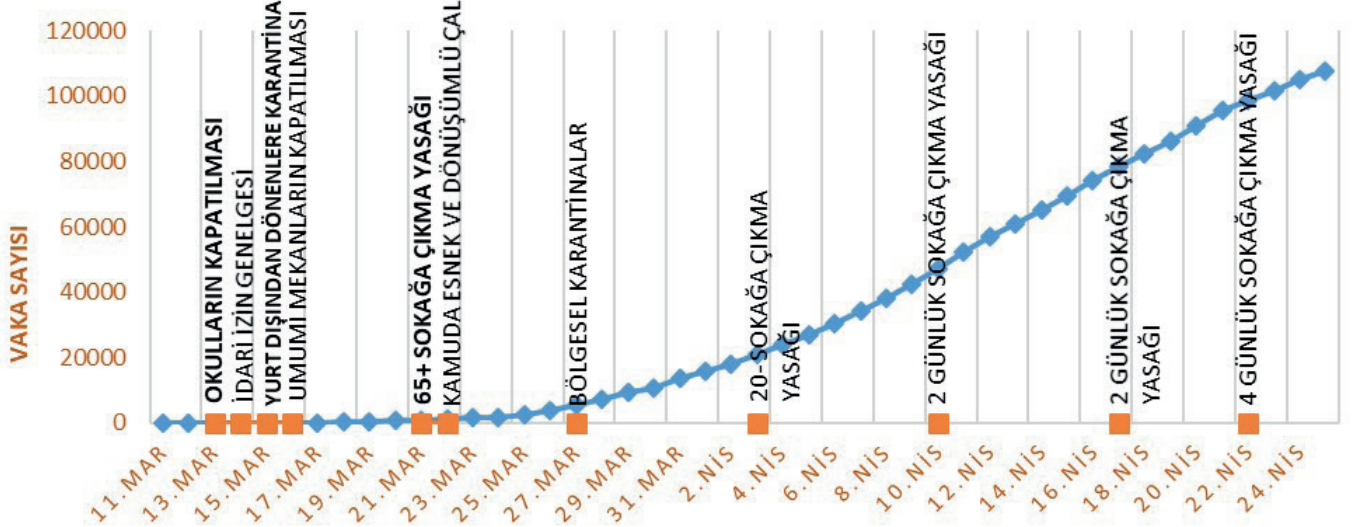
Ülkemizde de dünyadaki seyir ile uyumlu olarak bir dizi önlem alınmıştır. Bu önlemler henüz ülkede vaka görülmeden hem ulusal düzeyde hem de Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın engelli ve yaşlı kuruluşlarında aldığı önlemler olarak iki düzeyde incelenebilir.

Bu kapsamda ülkemizde alınan ulusal düzeydeki önlemleri genel hatları ile sıralayacak olursak;

- 03.02.2020 ● Çin'e uçuşlar durdurulmuştur.
- 05.03.2020 ● Yurt dışından dönenlerin kendilerini 14 günlük karantinaya alması çağrısı yapılmıştır.
- 11.03.2020 ● İlk vaka açıklanmıştır.
- 12.03.2020 ● Eğitim öğretime ara verilmiştir.
- 15.03.2020 ● Yurt dışından dönenlere karantina uygulaması başlatılmıştır.
- 16.03.2020 ● Toplu olarak bulunabilecek mekanlar kapatılmış ve faaliyetler durdurulmuştur.
- 18.03.2020 ● İlk ölüm açıklanmıştır.
Ekonomik Tedbir Paketi açıklanmıştır.
- 19.03.2020 ● Pandemi Sosyal Destek Programı 2. Faz ödemeleri başlamıştır.
- 20.03.2020 ● Pandemi Sosyal Destek Programı 3. Faz başvuruları başlamıştır.
- 21.03.2020 ● 65+ sokağa çıkma yasağı getirilmiştir.
- 22.03.2020 ● 65+ ve kronik rahatsızlığı olanların ihtiyaçlarını gidermek üzere Vefa Sosyal Destek Grupları oluşturulmuştur.
- 22.03.2020 ● Kamuda esnek ve dönüşümlü çalışma sistemi getirilmiştir.
- 27.03.2020 ● Bölgesel karantinalar başlatılmıştır.
Tüm yurt dışı uçuşlar durdurulmuştur.
- 30.03.2020 ● Milli Dayanışma Kampanyası başlatılmıştır.
- 3.04.2020 ● 20 yaş altına sokağa çıkma yasağı getirilmiştir.
30 büyükşehir ve Zonguldak'a giriş çıkışlar yasaklanmıştır.
- 7.04.2020 ● Evsiz ve kimsesiz kişilerin 'Evsizlere Konaklama Projesi' ile kamu kurumu misafirhanelerine yerleştirileceği açıklanmıştır.
- 9.04.2020 ● 20 yaş altındaki engelliler gerekli şartları sağlamaları halinde sokağa çıkma yasağından muaf tutulmuştur.
MEB tarafından özel gereksinimli bireyler için Covid-19 ile ilgili aile içi video eğitim paketleri yayınlanmaya başlamıştır.
- 10.04.2020 ● İki günlük sokağa çıkma yasağı getirilmiş ve bu tarihten itibaren resmi tatillerde bu uygulamaya devam edilmiştir.
- 16.04.2020 ● 2828 Say. Kan.'a bakım hizmeti için gerekli gelir ölçütü ve ağır engellilik şartları ile hizmet alımıyla bakım hizmeti sunulabilmesi için gerekli gelir ölçütünün üç ay süreyle aranmayacağı eklenmiştir.

TÜRKİYE'DE GÜNLÜK ALINAN TEDBİRLER

Kuruluşlarda Kalan Yaşlı ve Engellilere Yönelik Uygulanan Tedbirler Covid-19 açısından risk altında olan gruplar arasında bulunan engelli ve yaşlı bireylerin bu süreçte en hızlı şekilde salgından korunması amacıyla; kuruluşlarda kalan engelli ve yaşlı bireylere yönelik alınan tedbirler aşağıda sıralanmaktadır.

7 Ocak 2020'de;

•Bakanlık İl Müdürlüklerine iletilen resmi yazı ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin alınmasına yönelik altyapı hazırlanmıştır.

•Kuruluşlarda sağlık taraması (göz, kulak, burun, boğaz, ağız ve diş sağlığı) için resmi yazı yazılmıştır

28 Şubat 2020'de;

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren kuruluşlara gerçekleştirilecek ziyaretleri idari olarak yalnızca aile üyelerini kapsayacak şekilde sınırlandıran uygulama, "mücbir sebepler hariç" tüm ziyaretlerin kısıtlanması olarak düzenlenmiştir.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren kuruluşları ziyarete gelen engelli ve yaşlı yakınlarının, kontrollü bir şekilde, danışmada ellerini dezenfektanla temizleyerek ve maske takarak ziyaretlerini gerçekleştirmeleri sağlanmıştır. Zorunlu ziyaretçi gelmesi durumunda, bu kişilerin girişlerinde ateş takibi yapılmaya başlanmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda çalışan personel, kalan sakinlerin sağlığını ve güvenliğini korumak için gerekli önlemler hakkında bilgilendirilmiştir.

Buna istinaden tüm kuruluşlara, Sağlık Bakanlığı'nın COVID-19'dan korunma yolları ve yapılması gerekenler hakkında hazırladığı bilgilendirme yazıları ve afişler asılmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda çalışan sağlık personeli, ziyaretçilerin taranması ve COVID-19 enfeksiyonuna ait belirtilerin izlenmesi için görevlendirilmiştir.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda kalan engellilerin ve yaşlıların ateş takibi daha sık yapılmaya başlanmıştır. Huzurevleri ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde kalan yaşlılara en az günde 4 kez 6 saat arayla ateş takibi yapılmaya başlanmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda çalışan diyetisyenler, kurumda kalan engellilerin ve yaşlıların tüm öğünlerine devam etmeleri konusunda bilgilendirilmiştir. Kurumlarda kalan yaşlıların bağışıklıklarını güçlendirecek takviyelerin takip ve planlaması yapılmıştır.

•Engelli veya yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda çalışan personelin işe başlamadan önce dezenfektan ile temizlenerek ve maske takarak işe başlamaları sağlanmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda, mutfakta çalışan personelin mutfakta uygulanan hijyen konusunda hassasiyet ve kontrolü arttırılmıştır.

•Engellileri ve yaşlıları olası risklerden korumak için, engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda görevli sağlık personeli tarafından engellilere ve yaşlılara periyodik bilgilendirmeler yapılmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda çalışan personele, yaşlı ile temas öncesi ve sonrası ellerini su ve sabunla 20 saniye boyunca yıkaması ve bunun mümkün olmadığı durumlarda en az 60 derece alkol bazlı dezenfektan kullanması konusunda eğitim verilmiştir.

•Huzurevleri ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde kalan ve yüksek ateş gibi semptomlar gösteren yaşlılar, tedbiren revirde takip edilmeye, gerekli görülenler hastaneye sevk edilmeye başlanmıştır.

•Dış ortamdan engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren kuruluşlara gelen her personel, öncelikle ateş ve solunum sıkıntısı belirtileri açısından taramaya başlanmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren kuruluşların tamamı dezenfekte edildi ve periyodik aralıklarla dezenfekte edilmeye devam edilmesine karar verilmiştir.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren kuruluşlarda sıkça dokunulan yüzeylerin sürekli bir biçimde temizliği ve dezenfeksiyonu sağlanmaya başlanmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlarda, hâlihazırda var olan el temizliği (sabun gibi) malzemeleri ile el ve yüzey dezenfektanlarının eksik olmaması konusunda gerekli tedbirler alınmıştır.

•Yurtdışından (Umre vb.) dönen engelliler ve yaşlılar için, söz konusu engelli ve yaşlıların ailelerinin yanlarında olmaması durumunda, özel donanımlı ev tipi sosyal hizmet kuruluşunda 14 günlük karantina sürecini geçirmeleri sağlanmıştır.

•Engelli ve yaşlılara yönelik hizmet veren tüm kuruluşlar, herhangi bir belirti gösteren personelin işyerine girmesine ya da işyerinde kalmasına izin verilmemesi, tamamen iyileşinceye kadar işe geri dönmelerinin engellenmesi, hastalık görülmesi ya da personelin evinde şüpheli vaka olması durumlarında gerekli izolasyon süreçlerinin takip edilmesi ve personele sağlık izni ile ilgili kolaylık sağlanması konusunda bilgilendirilmiştir.

10 Mart 2020'de;

•Tüm huzurevleri ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerindeki tedbirlerin seviyesi bir kademe daha arttırılmıştır.

•Engelli ve yaşlılara hizmet verem tüm kuruluşlarımıza «zaruri haller dışında» engelli ve yaşlı kabulü durdurulmuştur.

•Huzurevleri ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde görevli personele yönelik 'yapılması gerekenler' hakkında eğitim verilmesi talimatlandırılmıştır.

- Kronik hastalığı olan yaşlıların daha yakın takibi sağlanmaya başlanmıştır.
- Huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde alınan tüm tedbirler, Sağlık Bakanlığı'nın duyurularına göre yeniden düzenlenmiştir. Sağlık Bakanlığı'nın, salgının seviyesi ve alınması gereken önlemlerle ilgili duyuruları ile tedbirlerin güncellenmesine karar verilmiştir.
- Tüm kuruluş müdürleri ve il müdür yardımcıları ile, Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen '14 Gün Kuralı' ve yapılan açıklamalar paylaşılmıştır.
- Sağlık Bakanlığı'nın COVID-19 A-6 Broşürü, COVID-19 Nezle/Grip/Alerji Semptomları Çizelgesi, COVID-19 Rehberi V-5 tüm kuruluş müdürleri ve il müdür yardımcılıyla paylaşılmıştır.

12 Mart 2020'de;

- 18-24 Mart Yaşlılar Haftası dolayısıyla yapılacak olan kuruluşlar arası toplu etkinlikler 10-16 Mayıs Aile Haftasına ertelenmiştir. Yaşlılar Haftası dolayısıyla düzenlenecek etkinlikleri her kuruluşun kendi bünyesinde yapması kararı alınmıştır.
- Huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerine dışarıdan yapılacak toplu ziyaretlere izin verilmemesi talimatı verilmiştir.
- Huzurevlerinde kalan yaşlıların akrabaları ile görüşmelerinin kontrollü yapılmasına yönelik tedbirler alınmıştır.
- Yaşlıların zorunlu haller dışında kuruluş dışına çıkmalarına izin verilmemesi talimatı verilmiştir.
- Şüphelenilen vakaların hastaneye sevk edilmesi talimatı verilmiştir.
- Hastanelerin virüs barındırması olasılığının yüksek olması nedeniyle, risk oluşturmaması adına yaşlıların hastaneye zorunlu haller dışında gönderilmemesi gerektiği bildirilmiştir. Şüpheli durumu olanların hastaneye sevkinden sonra eve gönderilmelerinin daha uygun olacağı belirtilmiştir.

13 Mart 2020'de;

- İlaçlarını raporlarla alan yaşlılar için rapor süresi dolduğunda hastaneye tekrar başvurmadan ilacını doğrudan alabilmesi hususunda düzenleme yapılmıştır.
- Tüm huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezleri dış ziyaretlere kapatılmıştır.

14 Mart 2020'de;

- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından Yeni Tip Koronavirüse Karşı Tedbirlere İlişkin Genelge yayınlanmıştır.
- Genelge kapsamında Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personelinin Sağlık Bakanlığı'nın COVID-19 Riskine Karşı Önerilen 14 Kurala hassasiyetle uyması talimatı verilmiştir.

•Cumhurbaşkanlığı İdari İzin Genelgesi uyarınca, izinli sayılacak olan personele ilişkin hazırlanan tablonun doldurulması için kuruluşlara talimat verilmiştir.

•Engellilerin ve yaşlıların Bakanlık kurum ve kuruluşlarına gelmeden de hizmetlere ulaşabilmeleri için e-Devlette bulunan uygulamaların, web sitelerimizin, iletişim merkezlerimizin (ALO 144, ALO 183, ALO 170) kullanımının yaygınlaştırılması amacıyla tanıtımları sağlanmıştır.

•Yurt dışından ve Umreden dönenleri, karantina süreci boyunca ziyaret etmenin yol açacağı olası riskler konusunda huzurevi sakinlerinin, personel ve personelin ailelerinin uyarılmaları talimatı verilmiştir.

15 Mart 2020'de;

•Yurtdışından dönenlere karantina uygulaması ülke genelinde ilk olarak bu tarihte Umreden dönen vatandaşlarla başlatılmıştır.

•Umreden dönen yaşlıların hiçbir şekilde huzurevine kabul edilmemesi konusu yinelenmiştir.

•Yeterli sağlık personeli olan kuruluşların sağlık nöbeti sistemini uygulamaları talimatı verilmiştir.

•Gece ateş ölçümlerinin muhakkak yapılması gerektiği hatırlatılmıştır.

•Karantina sürecinin nasıl geçirilmesi gerektiği konusundaki tavsiyeler, yaşlılara iletmek üzere kuruluş müdürlerine ve il müdür yardımcılarına gönderilmiştir.

16 Mart 2020'de;

•Engelli ve yaşlılara hizmet veren tüm kuruluşlara yapılacak tertip işlemlerinin ve acil sağlık gerekçesi dışında nakil ve tertiplerin durdurulması kararı alınmıştır.

•Kuruluşlar tarafından talep edilen ödenekler (maske, temizlik malzemeleri, tıbbi cihaz vb.) (Mart ayından başlayarak) Nisan ayında da gönderilmeye devam edilmiş; engelli bakım merkezlerimiz ve huzurevleri ile yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerimiz için COVID-19'a karşı koruyucu ve önleyici tedbirler ve diğer kuruluş ihtiyaçları için 3.2 Bütçe Kaleminden 170 milyon TL ödenek gönderilmiştir.

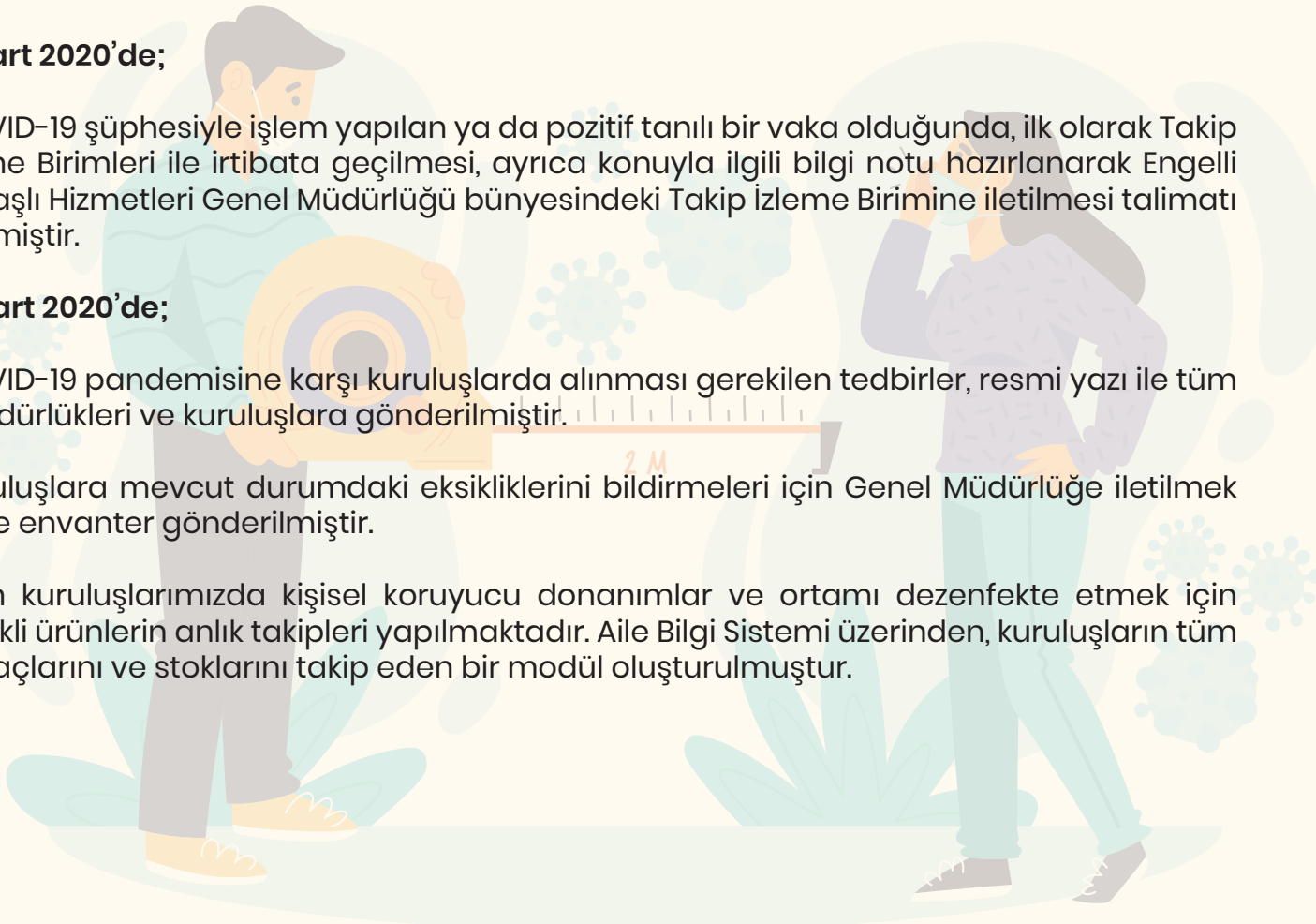
- Genel Müdürlüğümüzce hazırlanan Huzurevlerine Yönelik COVID-19 Bilgilendirme Rehberi ve Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi ile Bilgilendirme Broşürü tüm il müdürlüklerine iletilmiştir. Bu belgelerde belirtilen önlem ve tedbirlere azami hassasiyet gösterilmesi konusu hatırlatılmıştır.
- Acil durumdaki yerleştirmelerde yaşlıların kuruluşa kabul işleminden önce COVID-19 şüphesine karşı detaylı taramadan geçirilmesi, bu kişilerin ilk 14 gün kuruluştaki kişilerden ayrı tutulması talimatı verilmiştir.
- COVID-19 enfeksiyonuna sahip olduğu doğrulanmış ya da bu konuda izlenmesine karar verilen bir kişiyle temas etmiş personelin, risk düzeylerine göre ve belirtilere dayanarak, ihtiyati karantina ya da zorunlu karantina altına alınması talimatı verilmiştir.
- Huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinde verilen gündüz hizmetlerine ara verilmiştir.
- Huzurevi ve yaşlı bakım ve rehabilitasyon merkezlerinden izinli olarak ayrılmış yaşlıların;
- Bu dönemde kuruluşa kabul edilmemeleri,
- Alarm süresi sona erinceye kadar ailelerinin yanında kalmaya devam etmelerinin sağlanması,
- Ailesinin yanına gitmek isteyen yaşlılara izin verilmesi ve alarm süresi geçinceye kadar kuruluşa kabul edilmemeleri talimatları verilmiştir.

17 Mart 2020'de;

- COVID-19 şüphesiyle işlem yapılan ya da pozitif tanılı bir vaka olduğunda, ilk olarak Takip İzleme Birimleri ile irtibata geçilmesi, ayrıca konuyla ilgili bilgi notu hazırlanarak Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesindeki Takip İzleme Birimine iletilmesi talimatı verilmiştir.

19 Mart 2020'de;

- COVID-19 pandemisine karşı kuruluşlarda alınması gereken tedbirler, resmi yazı ile tüm İl Müdürlükleri ve kuruluşlara gönderilmiştir.
- Kuruluşlara mevcut durumdaki eksikliklerini bildirmeleri için Genel Müdürlüğe iletmek üzere envanter gönderilmiştir.
- Tüm kuruluşlarımızda kişisel koruyucu donanımlar ve ortamı dezenfekte etmek için gerekli ürünlerin anlık takipleri yapılmaktadır. Aile Bilgi Sistemi üzerinden, kuruluşların tüm ihtiyaçlarını ve stoklarını takip eden bir modül oluşturulmuştur.

20 Mart 2020'de;

•Kuruluşlarımızda çalışıp evde bakım yardımı tespitine giden Bakım Hizmetleri Değerlendirme Heyetinin hane ziyaretleri, personelimiz ve müracaatçıların hastalık kapma riskini en aza indirmek için ikinci bir talimata kadar iptal edilmiştir.

25 Mart 2020'de;

•Daha önce iletilen "Yeni Koronavirüse (COVID-19) Karşı Kuruluşlarda Alınması Gereken Tedbirler-4" kapsamında buluntu, terk ve acil durum vakalarına ilişkin olarak,

•Buluntu, terk ve acil durum vakalarının kuruluşta alınmaması,

•Alınması zorunlu durumlarda kişinin mümkünse Sosyal İzolasyon Kuruluşuna ya da Kuruluş Ek Ünitesine,

•Bunların da bulunmaması durumunda İzolasyon Katında, bunun bulunmaması durumunda İzolasyon Odasında diğer sakinlerden izole bir şekilde takiplerinin yapılması, bu kişiler için Sağlık İl Müdürlüğü ile görüşülerek burun sürüntü örneği alınıp 14 gün karantina kurallarının uygulanması, konuyla ilgili İl Müdürlüğü Kriz Masası ve Genel Müdürlüğün resmi olarak talimatı yinelenmiştir.

•Kuruluş sakini engellilerin bilgilendirilmesi ve yaşlıların hastaneden dönüşlerinin de bu kapsamda değerlendirilmesi talimatı verilmiştir.

•Buluntu, terk vb. tüm acil vakaların kuruluşta dışarıdan girişi engellendi. Bu vakalara ayrı bir binada bakım hizmeti verilmesi için düzenleme yapılması talimatı verilmiştir.

26 Mart 2020'de;

•Tüm İl Müdürlükleri ve kuruluşlara "İşyerlerinde Koronavirüse (COVID-19) Karşı Alınması Gereken Önlemler" bildirilmiştir.

•Tüm kuruluşlara, 7-10 günlük sabit vardiyalı sisteme geçilmesi konusunda talimat verilmiştir.

•İllere yazılan ayrı bir yazı ile tertip ve nakillerin durdurulduğu bir kez daha bildirilmiştir.

•Sosyal İzolasyon Kuruluşunda çalışacak personelin, mevcut kuruluşlarda çalışanlar arasından değil; yeni atanan, bulgusu ve bulaş öyküsü olmayanlardan seçilmesi talimatı verilmiştir.

•“Yeni Koronavirüse (COVID-19) Karşı Kuruluşlarda Alınması Gereken Tedbirler-5” yayımlanarak İl Müdürlükleri ve Kuruluşlara iletilmiştir

27 Mart 2020’de;

•01.01.2020 tarihinden itibaren sonlanmış veya sonlanacak “sürelî” engelli raporu bulunan hastaların mevcut raporları ikinci bir talimata kadar geçerli kabul edilmiş, rapor yenilemek amacıyla hastanelere müracaat etmeye gerek kalmamıştır.

2 Nisan 2020’de;

•Özel bakım merkezleri ve özel huzurevlerinde işbaşı yapılırken istenen heyet raporu, tek hekim raporu olarak düzenlenmiştir. Bu raporun özel hastanelerden de alınabileceği ifade edilmiştir.

6 Nisan 2020’de;

•Sağlık Bakanlığı’ndan gönderilen yazı ile özel huzurevlerindeki doktorların da reçete yazmaları yetkisi tanınmıştır.

7 Nisan 2020’de;

•Tüm kuruluşlarımıza, 14 günlük sabit vardiyalı sisteme geçilmesi konusunda talimat verilmiştir.

9 Nisan 2020’de;

•Huzurevinde ücretli kalan ancak bu süreci yakınlarının yanında geçiren yaşlılardan ücret alınmaması talimatı verilmiştir.

10 Nisan 2020'de;

- İl Sağlık Müdürlükleriyle temasa geçilerek, ildeki her bir kuruluştaki var olan ve öngörülen ihtiyaç miktarınca (en az 3 aylık olmak üzere) tıbbi maske stoğu yapılması ve kuruluştaki ihtiyaç duyulan temizlik malzemesi ve dezenfektanlar ile gereklilik arz eden tıbbi malzemelerin de temin edilmesi için resmi yazı gönderilmiştir.

- Personelin vardiya değişimleri öncesinde, İl Sağlık Müdürlüğüyle görüşülerek dışarıdan gelecek ve dışarı çıkacak personelin hızlı tanı kitleri yardımıyla COVID-19 testinin yapılmasının önemi belirtilmiştir. Bu uygulamanın kuruluş dışında 14 günlük karantina sürecini tamamlamış ve kuruluşa tekrar alınmasında bir mâni bulunmayan tüm engelli ve yaşlı sakinler için de gerekli olduğu aktarılmıştır.

- Kuruluşlarda bakım hizmeti almakta iken sağlık sorunları nedeniyle hastanede tedavi altına alınan ve tedavi süreci sonunda taburcu olan engelli ve yaşlı bireylerin;

- Mevcut bakım hizmeti almakta olduğu kuruluşa alınmadan Sosyal İzolasyon Kuruluşlarında en az 14 gün süre boyunca karantina altında tutulması,

- Sosyal İzolasyon Kuruluşuna yerleştirme işlemlerinin 2017/02 Sayılı Engelli Bireylerin Acil Yerleştirilmesi İşlemleri Hakkında Genelge kapsamında yapılması,

- Belirtilen durumda olan bireylerin en az 14 günlük karantina süresi sonunda şüpheli herhangi bir durumlarının olmadığı tespitinde ise mevcut hizmet almakta oldukları kuruluşlarda hizmet almaya devam etmelerinin sağlanması talimatı yinelenmiştir.

15 Nisan 2020'de;

- Kuruluşlarda kalanlar ile personelin sağlığı ve güvenliğini korumak üzere tıbbi maskelerin, her ilde İl Müdürlükleri tarafından İl Sağlık Müdürlükleriyle temasa geçilerek, ildeki her bir kuruluştaki var olan ve öngörülen ihtiyaç miktarınca (en az 3 aylık) temin edilmesi kuruluşlara bildirilmiştir.

16 Nisan 2020'de;

- 7244 sayılı Yeni Koronavirüs Salgınının Ekonomik ve Sosyal Hataya Etkilerinin Azaltılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 5. Maddesi ile 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanununa geçici madde eklenmiştir. Buna göre;

Yeni koronavirüs salgını kaynaklı zorlayıcı sebep gerekçesiyle, bakım merkezlerinde bakım hizmeti sunulabilmesi için gerekli gelir ölçütü ve ağır engellilik şartları ile hizmet alımıyla bakım hizmeti sunulabilmesi için gerekli gelir ölçütü şartının üç ay süreyle istenmeyeceği karara bağlanmıştır.

17 Nisan 2020'de;

•Sağlık Bakanlığı tarafından alınan bir kararla; bakımevlerinde çalışan hekimlere uygun şartları taşımaları halinde aile hekimi yetkisi verileceği bildirilmiştir.

21 Nisan 2020'de;

•Pandemi süresi boyunca sosyal faaliyetleri büyük ölçüde sekteye uğrayan yaşlılara alternatif yollar üretmek adına kuruluşların sosyal servis koordinatörlüğünde yaşlıların sağlık durumları, yetenekleri göz önünde bulundurularak ve sosyal mesafeyi koruyarak, yaşlıların boş kalmalarını önlemek, ajite olmamalarını sağlamak, pandemi sürecinin olumsuz etkilerinden kurtulmak ve yaşama bağlılıklarını artırmak için iş uğraşı terapisi niteliğinde ahşap boyama, takı tasarımı, tesbih yapımı, örgü örme, istediği kişiye mektup yazma, şiir dinletisi, yürüyüş gibi çeşitli sosyal faaliyetlerle; yaşlıların kuruluşun işleyişine yönelik oda temizliği, bahçe temizliği, bahçe düzenlemesi, yemekhane düzenlemesi gibi kuruluşun basit gündelik işlerinde aktif katılımlarının sağlanması talimatı verilmiştir.

4. PANDEMI SONRASI DÖNEM

Pandemi sonrası dönemdeki faaliyetlerin amacı; pandeminin Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (EYHGM) çerçevesinde ele alınarak sağlık ve sosyal etkilerinin değerlendirilmesi, engelli ve yaşlıların günlük işlevlerinin ve sosyal yaşamlarının eski haline getirilmesidir.

Bu kapsamda ilk olarak düzenli bir şekilde hem kuruluşlarda kalan hem de kendi evlerinde yaşayan engelli ve yaşlı bireyler için rehberler yayınlanmaktadır. Bunun dışında EYHGM'ye ait kuruluşlardaki izlem araçları güncellenerek rutin olarak malzemelerin durumu tespit edilmektedir. Bu tespitlere istinaden kaynaklar yenilenmiş, herhangi bir ihtiyaç belirtilmesi durumunda da yenilenmeye devam edecektir. Kuruluşlardaki fiziksel, ekonomik, iş gücü ve sosyal kayıplar saptanmış, listelenmiş, önerilerin geliştirilmesini içeren rapor hazırlanarak EYHGM'ye iletilmeye başlanmıştır.

Pandemi sonrası için pandemi sürecinde edinilen tecrübelerin, acil durum planlarına dahil edilerek tekrar düzenlenmesi işlemi ise devam etmektedir. Kuruluşlarda kalan, evlerinde aileleriyle veya yalnız yaşayan engelli ve yaşlılara yönelik alınan önlem ve tedbirlerin etkinliği değerlendirilmeye devam etmektedir. Yatılı bakımla destek sunulamayan yerlerde mobil ekiplerle gündüz bakım hizmetleri geliştirilecek, evinde yalnız ya da eşiyile yaşayan ileri yaştaki kişiler desteklenecektir. Pandemi sonrasında engelli ve yaşlıların sosyal hayata katılımı sürecinde fiziksel, sosyal ve kültürel aktivitelere daha fazla yer verilecektir.

Kuruluşlarda hizmet alan engelli ve yaşlı bireylerin yanı sıra zor mesai şartları altında çalışmaya devam eden kuruluş personeli için de çeşitli çalışmalar yürütülmeye başlanmıştır ve pandemi sonrasında da bu çalışmaların devamlılığı sağlanacaktır. Bu kapsamda öncelikle personelin bu süreçte gösterdiği özveri göz ardı edilmemektedir. Pandemi sonrası personele yönelik eğitim programları, sosyal etkinlikler, gezi, konser vb. aktif moral programları düzenlenecektir.

Covit- 19 Salgınında TÜRKİYE Farkı

8 PUANLIK İNSANLIK!

İngiltere virüsle mücadelede puanlama sistemine geçti. Hastalar artık yaş, kronik hastalık, iş görürlük gibi kriterlerle derecelendiriliyor, 8 ve üzeri puan alanlar ölüme terk ediliyor.

ABD DE FİLEN UYGULUYOR

■ Virüsün merkez üssü ABD'de toplu mezarlıklarından yine korkunç görüntüler geldi. Detroit'teki Sinai-Grace Hastanesi'nin morgunda yer kalmayınca, cesetler boş odalara koyuldu. » 15'TE

PUANLAMA 1'DEN 9'A KADAR

■ 'Klinik Zayıflık Ölçeği'yle hastaların sağlık durumları 1 ile 9 arasında puanlanıyor. İhtiyaçlarını başkalarının yardımıyla giderenlere 6, tamamen bakıma muhtaç kişilere 7, hem muhtaç hem de yaşlı kişilere ise 8 puan veriliyor.

AVRUPA KÖTÜ SINAV VERİYOR

■ Sisteme göre 8 ve üstü tedavi edilmiyor. Daha önce de Almanya 'öncelikli formu' dağıtarak yaşlıları gözden çıkarmış, İspanya'da **huzurevlerinde** unutuluların cesedi bulunmuştu. İtalya'da ise 3 bin 859 kişi bakımevinde ölmüştü. » 15'TE

AVRUPA'DA BİNLERCE YAŞLI CORONA VİRÜS NEDENİYLE ÖLÜME TERK EDİLDİ!.

Dünyayı etkisi altına alan yeni tip koronavirüs salgını hızla yayılmaya devam ederken dünyanın dört bir yanından üzücü haberler gelmeye devam ediyor. Fransız vekil Eric Ciotti, Avrupa ülkelerindeki bakımevlerinde yardıma muhtaç binlerce yaşlının ölüme terk edildiğini açıklarken İngiliz vekil Peter Kyle ise bu trajik tablonun insanlık suçu olduğunu altını çizdi. Salgından en çok etkilenen ve ağır kayıplar veren Avrupa ülkeleri ve ABD'de huzurevlerindeki yaşlılar, ölüme terk ediliyor. Bakımevlerinde yalnız başına ölen yaşlılar kayıtlara bile geçirilmiyor. Bu duruma dikkat çekmek isteyen bazı yetkililer, 'bu krizin halının altına süpürüldüğünü' belirterek bunun bir suç olduğunu dile getirdi. İngiliz Daily Mail gazetesi 'İngiltere'nin bakım evi utancı' başlığıyla verdiği haberde yaşlıların ölüme terk edildiği kaydetti. Haberde, önceki gece Stanely Park Bakımevi'nde 12 yaşlının koronadan öldüğü belirtilerek bu rakamların bini bulabileceği vurgulandı. Bakımevlerinin korona ölümlerini bildirmedeği için gerçek rakamların ise bilinmediği aktarıldı. İşçi Partisi Milletvekili Peter Kyle ise bakım evlerindeki bu acı tablonun durdurulmamasının bir insanlık suçu olduğunu ifade etti.

Kasten Terk Edildiler

Koronavirüsten ağır bir şekilde etkilenen Avrupa ülkesi Fransa'da da bakım evlerindetoplam4bin589kişiöldü.FransızmilletvekiliEricCiotti,bakımevlerinde kalan Kovid- 19 hastalarının "ölüme terk edildiğini" belirterek tepki gösterdi. Salgında ağır kayıplar veren İtalya'da ise 1 Şubat'tan bu yana ülke genelindeki bakımevlerinde 3 bin 859 kişinin öldüğü belirtildi. Virüse yakalanan yaşlılar ise hastane yataklarını boşaltmak için tekrar huzur evlerine geri gönderildi. 11 binden fazla huzurevinin bulunduğu Almanya'da da yüzlerce yaşlının salgın nedeniyle yaşamını yitirdiği rapor edildi. İspanya'da ise çok sayıda yaşlı, bakım evlerindeki yataklarında ölü ve terk edilmiş şekilde bulundu. Son haftalarda Kovid- 19 salgınının merkezi haline gelen ABD'de de durum farklı değil. Washington eyaletindeki bir bakımevinde 40 kişi öldü. Ayrıca personelin virüsü bölgedeki diğer bakımevlerine taşıdığından endişe ediliyor.

Kaynak:

<https://www.ahaber.com.tr/yasam/2020/04/14/avrupada-binlerce-yasli-corona-virus-nedeniyle-olume-terk-edildi>

Koronavirüs: İngiltere’de bakımevlerinde kalan hasta ve yaşlılarla ilgili kaygılar artıyor

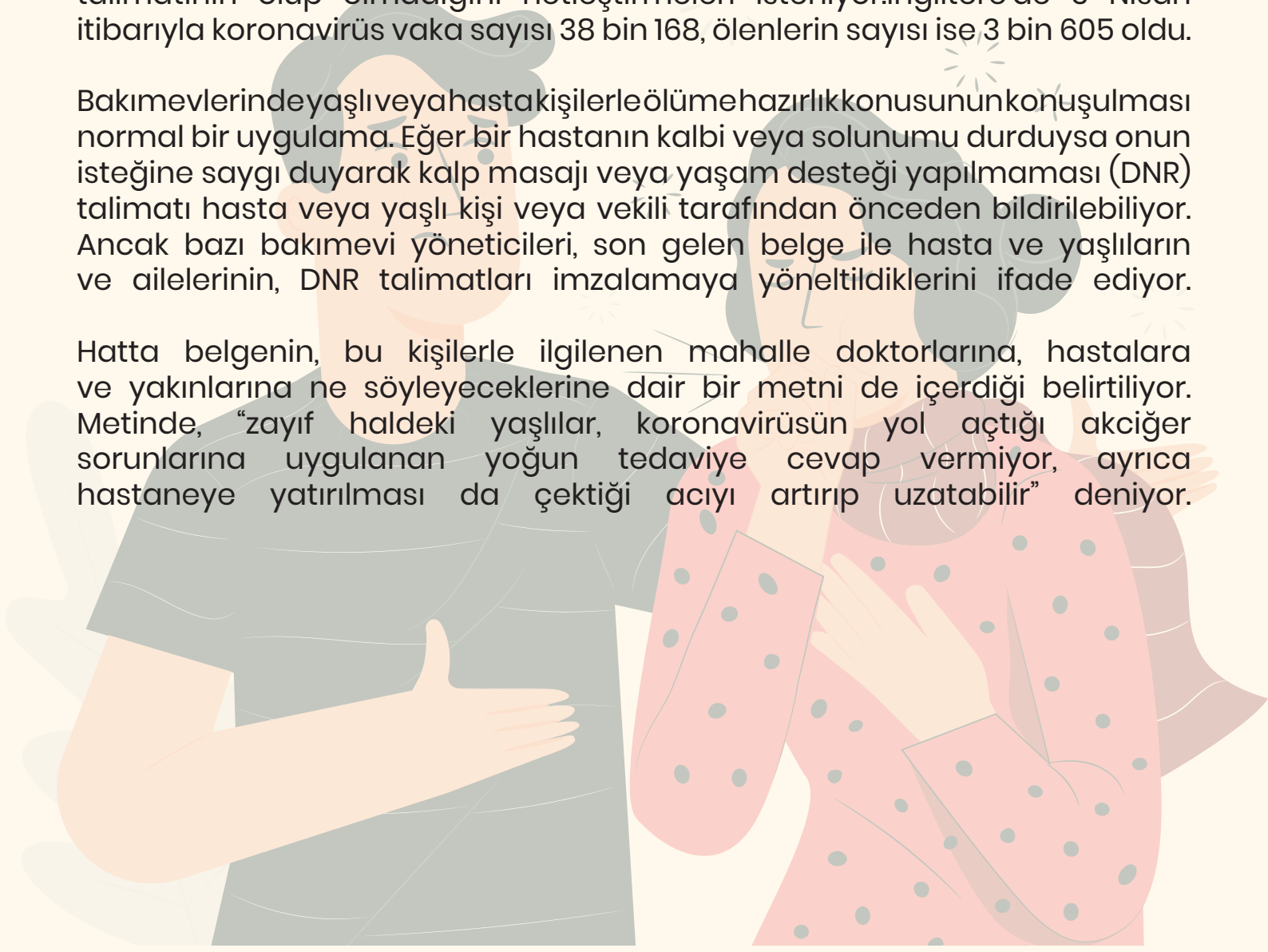
Laura Kuenssberg BBC Politika Editörü

İngiltere’de koronavirüs salgınının yayılması ile dikkatler hastanelere yoğunlaşırken, toplumun en savunmasız kesimlerinden birini oluşturan hasta ve yaşlılara bakımevlerinde nasıl müdahale edileceğine dair endişeler de giderek artıyor. Brighton ve Hove bölgesindeki Ulusal Sağlık Sistemi (NHS) idaresinin bölgedeki 35 mahalle doktoru ve 98 bakımevine bir kılavuz belge göndererek, Covid-19 salgınına nasıl müdahale edileceğine yönelik tavsiyelerde bulundu.

Belgede, bakımevlerinde kalanların koronavirüse yakalanması halinde hastaneye yatırılmayabileceği ve bu durumda, hastanın ağırlaşması halinde bakımevi yönetimine, her hasta için hayata döndürme (resüsitasyon) talimatının olup olmadığını netleştirmeleri isteniyor. İngiltere’de 3 Nisan itibarıyla koronavirüs vaka sayısı 38 bin 168, ölenlerin sayısı ise 3 bin 605 oldu.

Bakımevlerinde yaşlı veya hasta kişilerle ölüm hazırlık konusunun konuşulması normal bir uygulama. Eğer bir hastanın kalbi veya solunumu durduysa onun isteğine saygı duyarak kalp masajı veya yaşam desteği yapılmaması (DNR) talimatı hasta veya yaşlı kişi veya vekili tarafından önceden bildirilebiliyor. Ancak bazı bakımevi yöneticileri, son gelen belge ile hasta ve yaşlıların ve ailelerinin, DNR talimatları imzalamaya yönelttiklerini ifade ediyor.

Hatta belgenin, bu kişilerle ilgilenen mahalle doktorlarına, hastalara ve yakınlarına ne söyleyeceklerine dair bir metni de içerdiği belirtiliyor. Metinde, “zayıf haldeki yaşlılar, koronavirüsün yol açtığı akciğer sorunlarına uygulanan yoğun tedaviye cevap vermiyor, ayrıca hastaneye yatırılması da çektiği acıyı artırıp uzatabilir” deniyor.

Koronavirüs salgını: İspanya'da terk edilmiş huzurevlerinde kalan yaşlılar yataklarında ölü bulundu

Koronavirüs salgınından en çok etkilenen Avrupa ülkelerinden birisi olan İspanya'da askerler terk edilmiş huzurevlerine girdi ve yaşlı kişilerin cesetlerini yataklarında buldu. İspanya Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, askerlerin dezenfektasyon çalışmaları için huzurevlerine gittiği, tesislerin tamamen terk edilmiş halde bulunduğu belirtildi. İspanya Başsavcılığı, konuyla ilgili soruşturma başlatıldığını açıkladı.

Savunma Bakanı Margarita Robles, Telecinco kanalına verdiği röportajda yaşlılara muamele konusunda hükümetin 'katı ve tavizsiz' hareket edeceğini söyledi. Savunma Bakanı Robles, "Ordu, bazı huzurevi ziyaretlerinde yaşlı kişileri tamamen terk edilmiş biçimde, kimi zaman yataklarında ölmüş halde buldu" diye konuştu. Huzurevlerinde koronavirüs tespit edilmesinin ardından çalışanların tesisleri terk ettiği açıklandı.

Normal prosedür, huzurevinde hayatını kaybeden bir kişinin ailesi tarafından alınana kadar tesisteki morgda bekletilmesi yönünde. Ancak hayatını kaybedenlerin koronavirüse yakalanmış olduklarından şüphelenen huzurevi çalışanlarının ailelere haber vermeden tesisi terk ettiği sanılıyor.

İspanya Sağlık Bakanı Salvador Illa, düzenlediği basın toplantısında huzurevlerinin hükümeti için öncelik olduğunu ifade etti ve "Bu tesislerde en sıkı tedbirleri alacağız" dedi. 2 bini üzerinde kişinin koronavirüs nedeniyle hayatını kaybettiği İspanya'da, başkent Madrid'deki bir buz pisti, morg olarak kullanılmaya başlandı.

Kaynak:

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52019700>

İsrail'i karıştıran korona kararı! Büyük skandal!

İsrail Sağlık Bakanlığının, Kovid-19'un yayılması durumunda "engelliler ile ağır kronik hastalığı bulunanların solunum cihazlarından en son faydalandırılacak kişiler olacağı" yönündeki kararlarını içeren belgesi ortaya çıkması tartışmalara yol açtı. İsrail Kanal 13 Televizyonu, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) hastalarının solunum cihazına bağlanması gerektiği durumlarda kimlere öncelik verileceğiyle ilgili Sağlık Bakanlığına ait belgeyi yayımladı.

Söz konusu belgede, kendi ihtiyaçlarını tek başlarına gideremeyecek düzeyde bedensel ve zihinsel engelliler, kalp, akciğer, karaciğer, böbrek hastaları ve sinir sisteminde bozukluk olanlar, psikolojik travma geçirenler, tedavisi olmayan hastalığı veya bunamadan muzdarip olanlar, ölüm döşeğindeki ile Kovid-19'dan kurtulma şansı yüzde 20'den az olanların solunum cihazından en son faydalandırılacağı belirtildi.

Buna karşın, bu cihazlardan öncelikli olarak faydalandırılacak kişiler, "enfekte olmadan önce hayati organları tam kapasite çalışanlar, engelli yüzdesi düşük olanlar, hafif hastalıkları veya sadece bir organında rahatsızlığı bulunanlar ve virüsten kurtulma olasılığı yüzde 80'den fazla olanlar" şeklinde sıralandı.

"Sağlık Bakanlığının belgesi engellilere yönelik ayrımcılık içeriyor"

Kanalın haberine göre, Adalet Bakanlığına bağlı Engelliler İçin Eşit Haklar Komisyonu, Sağlık Bakanlığının belgesinin engellilere yönelik "ciddi ayrımcılık" içerdiğini ifade etti. Belgenin İsrail'i, engelli bireyler için eşitlik ilkesiyle alakalı her konuda geriletğine dikkati çeken" Komisyon, söz konusu belgenin, Birleşmiş Milletlerin (BM) 2006'da kabul ettiği Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme'ye ve Engelli Bireyler İçin Eşitlik Kanunu'na aykırı olduğu kaydedildi.

Engelli derneklerinden Sağlık Bakanlığına tepki İsrail'deki engelli dernekleri ise konuyla ilgili yaptıkları ortak yazılı açıklamada, Sağlık Bakanlığının kararında acilen değişiklik yapılmasını istedi. Açıklamada, "Hükümet, devlet hazinesine para getirme kistaslarını taşımayanları gözden çıkarıyor. Hayatı boyunca İsrail'e hizmet etmiş ve engelli hale gelmiş kişilerin marjinalleştirilmesi ve ikinci derece vatandaş muamelesi görmesi mümkün değil." ifadesi kullanıldı.

Kaynak:

<http://m.haber7.com/dunya/haber/2965447-israili-karistiran-korona-karari-buyuk-skandal>

Koronavirüs: Uluslararası karşılaştırmalar yapmak neden zor?

Anthony ReubenBBC Reality Check

Bugünlerde herkes yaşadığı ülkenin koronavirüsle mücadele konusunda diğer ülkelere kıyasla ne durumda olduğunu merak ediyor. Fakat kıyaslamaların anlamlı olabilmesi için nelerin kıyaslandığına çok dikkat etmek gerekiyor. Amerika Birleşik Devletleri'ni örnek alalım. 20 Nisan itibarıyla ABD, 40 bin kişiyle Covid-19 ölümleri bakımından dünyada birinci durumda. Fakat ABD'nin nüfusu 330 milyon. Halbuki Avrupa'nın en büyük beş ülkesi olan İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya ve İspanya'nın toplam nüfusu 320 milyon ile ABD'den az.

Bu beş ülkede şimdiye kadar açıklanan koronavirüs ölümlerinin toplamı 20 Nisan tarihi itibarıyla 85 bini aşıyor, yani ABD'nin iki misli. Bu örnekte görüldüğü gibi istatistikler tek tek bakıldıklarında bütün resmi vermiyor. Edinburgh Üniversitesi'nden veri bilimi uzmanı Profesör Rowland Kao, koronavirüs konusundaki kıyaslamaların anlamlı olabilmesi için iki şeye dikkat etmek gerektiğini söylüyor: "Kıyaslamada alıntılanan veriler aynı şeyleri mi ifade ediyor? Ve salgının yayılmasında rol oynayan tüm diğer faktörler farklıysa o zaman sadece bu iki veriyi karşılaştırmak anlamlı mı?"

Ölümlerin sayılması

Önce kıyaslamada kullanılan rakamlara bakalım. Farklı ülkelerde Covid-19 ölümlerinin kayda geçirilmesinde farklı yöntemler kullanılıyor. Örneğin Fransa günlük ölüm rakamlarına bakımlerinde ölenleri de katıyor. Ama İngiltere'deki ölüm sayıları sadece hastanelerde meydana gelen ölümleri içeriyor. Ayrıca, ölümlerin nasıl sayılacağı ve sebeplerinin nasıl belirleneceği konusunda uluslararası bir standart yok. Mesela bir kişinin istatistiklere girebilmesi için koronavirüs testinde pozitif çıkması şartı mı aranacak, yoksa doktorunun koronavirüs şüphesi belirtmesi yeterli sayılabilir mi? Virüsün ölüme sebebiyet verene esas unsur mu olması lazımsa ölüm deroloynamış olması kaydı yeterli mi? Kısacası karşılaştırdığınız rakamlar gerçekten aynı şeyleri mi ifade ediyor?

Ölüm oranları

O zaman ölenlerin sayısından ziyade ölüm oranları daha güvenilir bir kıyaslama verisi olabilir mi? Ölüm oranları da farklı ülkeler tarafından farklı yöntemlerle belirleniyor. Bir yöntem, ölümlerin pozitif vakalara oranının tespiti. Test olup virüs taşıdığı saptanan insanlardan ne kadarının öldüğünü gösteriyor.

Fakat ölümlerin sayılmasındaki farklılıklara ek olarak burada farklı ülkelerde testin farklı şekillerde ve sayıda yapıldığını da göz önüne almak gerekiyor.

Örneğin Birleşik Krallık'ta sadece hastaneye yatırılacak kadar hasta insanlara test yapılıyor. Bu da genel nüfus içinde çok sayıda test yapılan ülkelere göre burada ölüm oranının ilk bakışta yüksek görünmesine yol açıyor. Bir ülke ne kadar çok sayıda test yapıyorsa o kadar çok sayıda hastalığı hafif geçiren ya da belirti göstermeyen vakayı da tespit ediyor demek. Dolayısıyla testle doğrulanmış vakalar arasındaki ölüm oranı, hastalanan kişiler arasındaki gerçek ölüm oranıyla aynı şey olmuyor. Bir başka yöntem ise ölümleri ülkenin nüfusuna oranlamak suretiyle yapılıyor. Bu şekilde bir milyon kişiye kaç koronavirüs ölümü olduğu belirlenebilir.

Fakat burada da yine ölümlerin farklı şekilde kayda geçiyor olmasından başka, bakılan ülkelerde salgının hangi aşamasında bulunduğu da önem taşıyor. Eğer bir ülke küresel salgının henüz ilk aşamalarındaysa ölümlerin bir süre daha sürekli olarak göstereceğini söylemek mümkün. İngiltere hükümeti ülkelerdeki ölümleri karşılaştırırken her ülkenin bir günde toplam 50 ölüm yaşandıktan sonra nasıl geliştiğini karşılaştırıyor. Fakat bu bile problemlidir. 50 ölümün daha geç gerçekleştiği ülkeler virüse daha uzun süre hazırlık yapabiliyorlar ve bu yüzden ölüm oranlarını düşürebiliyorlar. Bu karşılaştırmalara bakarken, koronavirüse yakalanan insanların çok büyük bir çoğunluğunun iyileştiğini de unutmamakta fayda var.

Politik faktörler

Bir de siyasi faktörler var. Örneğin sıkı kontrol altındaki siyasi rejimlerden gelen verilere güvenmek daha zor. Çin ve İran'da şu ana kadar açıklanan rakamlar gerçeği yansıtıyor mu? İşin doğrusu, bunu bilmiyoruz. 1 milyon kişi başına ölüm yöntemiyle hesaplandığında Çin'deki sayılar çok düşük. Vuhan'daki ölümlerin sayısını yüzde 50 yukarı çektikten sonra bile bu oran çok düşük görünüyor. O zaman bir başka sorun da gelen verilere ne kadar güvenebileceğimiz.

Nüfus faktörü

Ülkeler arasında demografik olarak da gerçekten önemli farklar var. İnsanların ne tür yerleşimlerde yaşadıkları, nüfus yoğunluğu, yaş ortalaması, hepsi ölüm oranlarında etkili faktörler. Örneğin Birleşik Krallık ile İrlanda Cumhuriyeti arasında bir kıyaslamaya yapmak sorunlu çünkü İrlanda'da nüfus yoğunluğu çok daha düşük ve kırsal bölgelerde yaşayanların nüfusa oranı çok daha yüksek.

Bu nedenle Dublin kenti ve bölgesini İngiltere'deki Merseyside gibi benzer büyüklükte ve nüfus yoğunluğunda bir kentsel bir yerleşimle karşılaştırmak

belki de iki ülkeyi bütün olarak kıyaslamaktan daha anlamlı olabilir. Diğer yandan karşılaştırmalarda nüfusların yaş ortalaması bakımından da birbirine benzemesine dikkat etmeniz gerekiyor. Bu bakımdan Avrupa ile Afrika arasında yapılacak bir kıyaslama anlamlı bir sonuç vermeyebilir çünkü Afrika ülkelerinin çoğunun nüfusları Avrupa ülkelerine kıyasla daha genç. Ve Covid-19'un yaşlı nüfus arasında daha öldürücü olduğunu biliyoruz.

Sağlık hizmetleri arasındaki farklar

Diğer yandan çoğu Avrupa ülkesinde sağlık hizmetlerine çoğu Afrika ülkesinden daha büyük yatırım yapıldığını söyleyebiliriz. Bu da bir ülkenin koronavirüsten etkilenme oranını değiştiren bir başka faktör. Tıpkı kültürel olarak farklı ülkelerin sosyal mesafe ve karantina önlemlerine ne ölçüde kolay uyum sağlayabildiği gibi.

Sağlık sistemleri salgını kontrol edebilme açısından hayati bir role sahip fakat bunlar arasındaki farklılıklar da çok önemli. İngiltere'de Southhampton Üniversitesi'nden Profesör Andy Tatem şu hayati soruları soruyor: "İnsanlar tedavi talep ediyor mu? Hastanelere erişim kolay mı? Hastanelere giden insanların doğru düzgün tedavi görebilmesi için ödeme yapmaları gerekiyor mu?" Bir başka dikkate alınması gereken fark ise koronavirüs ölüm oranlarına katkıda bulunan şeker, kalp hastalıkları, yüksek tansiyon gibi rahatsızlıkların farklı toplumlarda ne kadar yaygın olduğu.

Testlerdeki farklılıklar

Salgının görüldüğü ilk aşamalarda çok sayıda test yapabilen ve virüse yakalanan insanların ilişkilerinin izini sürebilen ülkelerin hastalığı kontrol altına almakta hızlı ve etkili oldukları görüldü. Almanya ve Güney Kore bu bakımdan ölüm oranları başka ülkelere göre daha düşük başarılı örnekler olarak görülüyor.

Dolayısıyla nüfusa oranla ne kadar test yapıldığı da ölüm oranlarıyla ilişkilendirilebilecek bir faktör olarak düşünülebilir. Fakat bütün ülkelerde testlerle ilgili veriler aynı değil. Bazı ülkeler test yapılan insan sayısını verirken diğerleri yapılan toplam test sayısını veriyor. Bir kişiye bazen bir kaç kez test yapılması gerektiğinden bu iki veri birbirinden farklı şeyler ifade ediyor. Testlerin ne kadar zaman aldığı ve hastanelerde mi yoksa daha yaygın mı yapıldığı da hesaba katılması gereken faktörler.

Almanya ve Güney Kore salgının erken aşamalarında son derece yaygın bir test politikası izleyerek virüsün yayılışı hakkında çok daha kapsamlı bilgi sahibi oldular. Fakat yine çok sayıda test yapmasına rağmen İtalya'da görece daha çok ölüm yaşandı çünkü İtalya testlerin sayısını salgının daha ilerlediği bir aşamada artırdı. Aynı şeyi İngiltere için de söyleyebiliriz.

Sonuç: Karşılaştırma yapmak zor Öyleyse bu karşılaştırmalar hiç bir faydalı bilgi sağlamıyor mu?

Oxford Üniversitesi'nden profesör Jason Oke, "Bilinmesi faydalı olan şey, koronavirüsle mücadelede bir ülkenin neden bir diğerinden daha başarılı olduğu ve bundan ne ders çıkarabileceğiniz" diyor ve test zamanlaması ve yaygınlığıyla ilgili sayıların buna iyi bir örnek olduğunu söylüyor. Fakat bu salgın atlatılana kadar hangi ülkelerin gerçekten virüsle mücadele konusunda daha başarılı olduklarını net olarak bilmek de mümkün olmayacak. Profesör Oke, "İşte bir dahaki salgın için gerçek dersleri asıl o zaman çıkarabileceğiz" diyor.

Kaynak:

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-52373078>

